

SETEMBRE 2019 | NÚMERO 5

CATALUNYA RELIGIÓ

EDICIÓ MENSUAL IMPRESA GRATUÏTA | TOTA L'ACTUALITAT A WWW.CATALUNYARELIGIO.CAT

Parròquies ecosolidàries

Escola Labouré, Premi Blanquerna Educació

VEDRUNA

“Treballar cultura religiosa a l'aula és clau per assolir múltiples competències”

JORNADES DE CATEQUESI

“Amb un catequista sense passió, el millor mètode tindrà un impacte menor”

HOMOSEXUALITAT

Una mirada crítica i amorosa des de l'Església

GRATUÏT

SUMARI

4 EDUCACIÓ

Vedruna: "Treballar cultura religiosa a l'aula és clau per assolir múltiples competències" | PÀG. 4

Escola Labouré, Premi Blanquerna Educació | PÀG. 7

11 TRADICIONS

Torra nomena nou prior de la Capella de Sant Jordi de la Generalitat | PÀG. 11

13 CATEQUESI

A catequesi amb bicicleta, pel CPL | PÀG. 13

"Amb un catequista sense passió, el millor mètode tindrà un impacte menor" | PÀG. 18

22 LAUDATO SI'

Justícia i Pau impulsa parròquies ecosolidàries | PÀG. 22

25 PANORÀMICA

Què veus en l'altre?, per Anna-Bel Carbonell | PÀG. 25

Desobediència civil i ètica cristiana, per Eduard Ibáñez | PÀG. 28

34 LITÚRGIA

'Veneremur cernui', una proposta | PÀG. 34

Ordenació de les dones: quan Déu no assumeix plenament la condició humana | PÀG. 36

SUMARI

38 CULTURA

Gavín, l'infatigable col·leccionista que continua retallant estampes | PÀG. 38

Victòria Molins publica la seva primera novel·la, un *thriller* | PÀG. 41

45 PROTECCIÓ MENORS

Trencar el silenci a l'Església francesa | PÀG. 45

47 ACCIÓ SOCIAL

Un milió de catalans atrapats per la pobresa severa | PÀG. 47

51 SOCIETAT

Una mirada crítica i amorosa sobre l'homosexualitat a l'Església | PÀG. 51

55 OBITUARI

Mor el monjo de Poblet Alexandre Masoliver, historiador de referència del monaquisme | PÀG. 55

57 PENSAMENT

"L'evangeli té un criteri molt clar de veritat" | PÀG. 57

60 INCENDI RIBERA D'EBRE

El rector de Flix: "Vam posar a disposició durant l'incendi tot el que teníem" | PÀG. 60

Vedruna: “Treballar cultura religiosa a l’aula és clau per assolir múltiples competències”

Fa deu anys que les escoles Vedruna van replantejar els materials per treballar el fet religiós. Ho van fer per donar resposta a un canvi sociològic a Catalunya, així com per respondre millor a la diversitat d’alumnat a les seves aules. La Fundació Vedruna Catalunya Educació va presentar el 20 de juny a l’Observatori Blanquerna de Comunicació, Religió i Cultura els materials de cultura religiosa de la xarxa de centres Vedruna.

Un itinerari que neix del que són, va afirmar **Manel Salas**, responsable de l’Àrea de Pedagogia i Innovació de Vedruna Catalunya Educació: “Escoles cristianes convençudes que el que ens uneix a les altres confessions religioses és molt més del que ens separa”. Uns materials destinats a descobrir el fet religiós des dels tres fins als divuit anys.

Ramon Rial, director de l’Escorial Vic, membre de l’equip de formació de Fundació Vedruna Catalunya Educació i coordinador de tot el projecte, va ser l’encarregat de presentar els materials. “No presentem res de nou”, va afirmar, “sinó que volem mostrar un recorregut que les escoles Vedruna hem fet al llarg de deu anys”.

Per a Rial, la cultura religiosa és un tema de debat avui a Catalunya. Fa anys que es viu un canvi sociològic i calia donar resposta. I la resposta des de Vedruna s'ha fet en format de camí, responent a la pregunta 'des que un nen entra a Vedruna, quin camí hauria de fer en cultura religiosa?'. "Més que respostes plantegem preguntes als alumnes", va dir Rial. Proposen una metodologia concreta, que parteix sempre de l'experiència de l'alumne, "no volem iniciar el tema amb una distància". Es basen en el mètode de l'experiència - valor - transcendència.

I el canvi més gran és en el to i en la mirada. Rial va posar el focus en com s'ensenyava ara el fet religiós en comparació a trenta anys enrere. Rial creu que el currículum actual de la Conferència Episcopal Espanyola aplica un to catequètic, i des de Vedruna pensen que l'escola "no ha de tenir aquest to", sinó presentar el fet religiós i sobretot "entendre un llenguatge". "Donem a l'Àrea de Cultura Religiosa el mateix pes que l'Àrea de Llengua, Medi o Matemàtiques", va remarcar Rial, ja que pensen que "treballar cultura religiosa a l'aula és clau per assolir múltiples competències". Competències com la lingüística, la social-cívica, la cultural i artística, o

l'aprendre a aprendre. "La cultura religiosa fa una aportació a les competències dels alumnes", va reafirmar.

Així, a les escoles Vedruna, l'alumnat de 3 a 6 anys utilitza una titella, la 'Duna'. A primer de primària la titella explica uns valors; a segon s'explica el calendari propi; a tercer es coneixen les grans històries de la Bíblia; a quart es treballen les paràboles; a cinquè es presenta la figura de Jesús; a sisè s'explica el llenguatge simbòlic; a l'ESO es repeteix el mateix amb un to més elevat i s'explica l'Església a Catalunya; i a Batxillerat s'encamina l'alumnat cap al servei de la societat. "Volem fer ciutadans competents del segle XXI". I després de deu anys impartint cultura religiosa des de Vedruna assenyalen que "cap alumne no ha deixat de fer-ne".

La presentació dels materials de cultura religiosa va comptar amb una taula rodona sobre 'Educació i cultura religiosa en la Catalunya del segle XXI', conduïda per la periodista **Míriam Díez**, directora de l'Observatori Blanquerna de Comunicació, Religió i Cultura, i amb la presència i debat de **Josep-Lluís Carod-Rovira** i **Francesc Torradeflot**.

A la qüestió sobre si la societat entén que la cultura religiosa és un dret, Carod-Rovira va afirmar que "s'està pagant el monopoli del nacionalcatolicisme". Catalunya viu una reacció social negativa davant el fet religiós, que fa que quedi molt camí per recórrer. "Tenim una profunda ignorància sobre el fet religiós", va explicar el polític. El gran encert de Vedruna, segons Carod-Rovira, "és presentar la cultura religiosa més enllà de la cultura només, i afegir la transcendència, la 'dimensió desconeguda'".

Per a Francesc Torradeflot, director de l'Associació Unesco per al Diàleg Interreligiós, el fet religiós s'ha fet cada vegada més complex i ric, cosa que porta la necessitat encara de "definir també el concepte de cultura religiosa". Torradeflot advoca per afegir una educació en diàleg interreligiós i interconviccional, ja que cal una definició de religió més matisada. "El fet religiós no pertany a les institucions religioses", va assenyalar, i va apuntar un dels reptes actuals com a societat, el desafiament del conflicte entre la *high religion*, "aquella que ensenya a matar", i la *soft religion*, "la que ensenya a estimar".

Burke, exportaveu del Papa, nou director de Comunicació de l'IESE

L'IESE Business School ha nomenat **Greg Burke** com a nou director de Comunicació de l'IESE, l'escola de negocis vinculada a l'Opus Dei, al campus de Barcelona. Burke (1959, Saint Louis, Estats Units) va ser portaveu del **papa Francesc** fins que va dimitir sobtadament el passat 31 de desembre, després de dos anys i mig en el càrrec. Després de deixar el Vaticà, Greg ha col·laborat com a consultor amb la Fundació Arise que lluita contra l'esclavitud i seguirà fent-ho des de l'IESE. L'escola celebra aquest curs els 60 anys des de la seva fundació a Barcelona el 1958 i ofereix formació per a directius a Europa, Àsia, Amèrica i Àfrica. | **CR**

Francesc Llonch, nou director de Càritas Diocesana de Terrassa

El bisbe Josep Àngel Saiz el va nomenar el 2 de juliol. Substitueix en el càrrec a Salvador Obiols que exercia des de l'octubre del 2012, quan es va crear l'estructura diocesana de Càritas. Francesc Llonch (Castellar del Vallès, 1947) és enginyer tèxtil. Entre els anys 1994 i 1998 va ser president del Gremi de Fabricants de Sabadell i membre de la junta i comitè executiu de Foment del Treball. Ha estat conseller de la companyia d'aigües de Sabadell CASSA i actualment és patró de la Fundació per la Indústria i membre de la Junta de Texfor. | **BISBAT DE TERRASSA**

El Projecte Fratelli, exemple de bones pràctiques en un Congrés Internacional d'Educació Catòlica a Nova York

Es va celebrar del 5 al 8 de juny a la Universitat de Fordham, a Nova York. Amb el lema 'Educar en l'humanisme de la fraternitat per construir una civilització de l'amor', el Congrés va presentar el Projecte Fratelli al Líban com una de les experiències més inspiradores de la feina que fan les escoles catòliques al món davant de més de 500 participants. El Projecte Fratelli és un projecte intercongregacional, de germans i laics maristes i de La Salle, i que treballa a prop de les ciutats de Beirut i de Sidó (o Saïda, com en diuen els musulmans), al Líban. | **MARISTES**

Escola Labouré: “Volem aconseguir la millor versió dels nostres alumnes”

L'escola Labouré es troba al barri del Raval, al districte de Ciutat Vella de Barcelona. Acaba de rebre el Premi Blanquerna Educació de 'Noves Respostes Educatives', com a proposta inèdita que representa una contribució de noves oportunitats per als infants i joves.

Quan parlem amb la seva directora, **Isabel Trilla**, ens confessa que és un dia molt aprofitat de feina, han tingut algunes baixes dels responsables de menjador de l'escola i han hagut de buscar alternatives de suport. “Ens han ajudat els alumnes de quart d'ESO amb els infants de primària”. I això que semblaria una cosa puntual, que els alumnes grans ajudin els petits, és bàsicament un dels eixos educatius d'aquesta escola.

L'escola Labouré és un centre de les Filles de la Caritat i forma part de la Fundació Escola Vicenciana, la fundació que la congregació té en l'àmbit educatiu per a la província de Barcelona, les Illes i Barbastro. Es troben en un edifici cedit de la Casa de la Misericòrdia, i té el seu origen en la fusió de dues escoles del barri l'any 1975, l'escola parroquial del Carme i l'escola Nostra Senyora de la Misericòrdia, que ja portaven les Filles de la Caritat. Amb la fusió de les dues escoles va néixer l'escola Labouré, que pren el nom de Santa Caterina Labouré, una Filla de la Caritat a qui se li va aparèixer la Miraculosa.

Durant força anys l'escola Labouré es trobava en dos edificis. Educació Infantil i Cicle Inicial

de Primària eren al carrer del Carme, i l'etapa des de tercer de Primària fins a quart d'ESO, al centre on actualment es troba tota l'escola. Són una escola d'una sola línia, amb uns 343 alumnes. L'escola està qualificada des del 1997 com a Centre d'Atenció Educativa Preferent (CAEP). Compten amb alumnat amb diferents ritmes, interessos i capacitats, del voltant de vint-i-dues nacionalitats diferents.

L'alumne, el protagonista dels aprenentatges

"La nostra tasca docent consisteix fonamentalment en atendre la persona", ens explica Isabel Trilla. Treballen fent que l'alumne sigui el protagonista dels aprenentatges. "No fem que l'alumne s'adapti al currículum, sinó que nosaltres adaptem el currículum a les necessitats dels alumnes". Fugen de conceptes com pobresa o exclusió, i prefereixen parlar de diversitat, diferents capacitats, fragilitat o diferents ritmes. "Aquí sobretot hem de ser flexibles", reconeix Trilla. Cada any, cada curs, és totalment diferent. "Tenim llibres i material d'aula però s'adapten a les necessitats, i afegim el material complementari que creiem que és oportú per a cada alumne i grup".

Reconeixen que molts dels seus alumnes pateixen situacions socials fràgils i difícils, però molts altres gaudeixen de famílies estructurades i que els donen suport i motiven. L'únic que veuen a l'escola Labouré és que "sigui quina sigui la situació, tenen alumnes diversos", que mereixen "una dignitat de tracte". Avui que es parla de l'escola inclusiva, a l'escola Labouré això no és un concepte nou. "En el nostre cas la inclusió és en el dia a dia". I amb el treball del dia a dia aconseguixen que els seus alumnes, mitjançant una atenció individualitzada, una molt bona orientació, i sobretot coneixent-los, arribin a assolir tot el seu potencial.

A l'escola compten amb dos lemes. Un d'ells diu 'Ben a prop per arribar ben lluny'. Aquest 'ben a prop' vol dir per a l'escola Labouré que són una escola de proximitat, una escola molt propera, on coneixen l'alumne i la seva família. "Coneixem l'alumne al llarg dels anys i ens dona la possibilitat de veure on comença, com evoluciona i què esperem d'ell". L'escola no avalua l'alumne en funció del resultat, sinó en funció d'allò que aquest alumne pot fer. I sobretot el seu objectiu, explica Trilla, "és donar-li aquelles eines que li permetin aprendre per si mateix".

No és donar-li uns coneixements, sinó donar-li eines perquè l'alumne adquireixi una autonomia i sigui capaç de desenvolupar al màxim de les seves possibilitats i capacitats.

Potenciar l'autoestima de l'alumne

I el que explicàvem al principi, la col·laboració dels alumnes grans amb els petits, és una petita mostra de com l'escola Labouré dona eines a l'alumnat per desenvolupar el seu potencial. Actualment s'anomenen assignatures APS, d'Aprenentatge i Servei, però a l'escola ja funcionen des de l'any 2003. En aquell moment el professorat detecta que existeix una conflictivitat entre els grups de tercer i quart d'ESO. Notaven un canvi i sobretot que els alumnes no aprenien significativament. "No volíem fer comèdia, no volíem fer veure que els alumnes aprenien, sortien i ja està, sinó que volíem que aprenguessin de veritat".

L'escola veia que el seu entorn social ja els pressionava suficient com per afegir-s'hi ells també i el que l'escola volia era estimular la seva autoestima. Van crear els 'Crèdits d'Aplicació'. Van destinar sis hores a la tarda, agafant d'aquí

i d'allà, per fer cinc grups heterogenis amb tots dos grups classe, amb cinc propostes que podien triar els alumnes. Uns espais on es donés un aprenentatge significatiu i professionalitzador, i on l'alumne fos responsable i autònom. Van començar un de cuina, un de relacions públiques, d'electricitat, de teatre o món infantil.

Els alumnes rebien la formació i després col·laboraven amb el Cicle Infantil, per exemple, en qualsevol cosa que necessités el Departament. També han treballat amb gent gran, amb el Centre de Dia Mil·lenari, o amb discapacitats, del Centre de Dia Sant Jordi. Tot això avui dia continua i s'ha reconvertit en les seves APS.

L'escola Labouré també treballa molt en xarxa, sobretot amb entitats del barri. "Som una escola totalment oberta, col·laborem amb ells i també demanem que les entitats entrin a l'escola". I és que l'escola "és una sola", no hi ha diferència. "Tots els alumnes es coneixen, es fa un treball totalment vertical i transversal". Com a exemple Isabel Trilla ens explica que aquests dies

tindran la graduació de quart d'ESO. "A l'hora de fer el càtering ens ajudaran els de tercer guiats per una exalumne que ha estudiat Hosteleria. "Tot això és un aprenentatge per a ells, se senten útils".

El carisma vicencià

L'escola Labouré, com a escola de la Fundació Educació Vicenciana, té molt present el carisma dels fundadors. Retornant al lema 'Ben a prop per arribar ben lluny', Trilla explica que 'El ben a prop' és la proximitat. "Som molt propers i tot ho fem amb un clima de senzillesa". El que persegueixen és l'excel·lència; però l'excel·lència "és aconseguir la millor versió dels nostres alumnes". I per fer-ho des de l'escola creuen en ells, en els seus potencials, els estimulen i acompanyen "perquè aconseguixin el màxim desenvolupament de les seves capacitats".

Un altre lema, i aquest sí que fa referència al seu tarannà d'educadors vicencians, és el de 'Responsables d'una herència'. "Som els trans-

missors dels valors vicencians que els nostres fundadors, **Sant Vicenç de Paül i Santa Lluïsa de Marillac**, ens han llegat". I ells ho tradueixen en "proporcionar als alumnes una educació integral i de qualitat, que desenvolupin el compromís social", i tot això ho fan, "des de l'estima, des de la senzillesa, el respecte i sobretot la confiança".

En definitiva, a l'escola Labouré persegueixen que els seus alumnes "siguin feliços i que se sentin valorats i necessaris". Expliquen que el seu objectiu és "que quan acabin quart d'ESO cap alumne no es quedi al carrer". Que tots continuïn la seva formació, i que sàpiguen que tenen un referent que és l'escola i que sempre poden tornar-hi. I, de fet, ho fan moltes vegades. "Sovint venen a explicar-nos allò que han aconseguit, o demanant ajuda amb la física, o orientació educativa. Sobretot volem ser un referent per a ells".

Torra nomena nou prior de la Capella de Sant Jordi de la Generalitat

El president de la Generalitat, **Quim Torra**, ha nomenat mossèn **Josep Maria Turull** nou prior de la Capella de Sant Jordi del Palau de la Generalitat. Turull substitueix el també canonge **Joan Evangelista Jarque**, que ha estat prior els darrers 42 anys. Jarque era l'únic nomenament del president **Josep Tarradellas** que encara restava vigent. El relleu es va fer efectiu la tarda de l'1 d'agost amb una recepció als dos priors del president Torra, acompanyat de la consellera **Meritxell Budó**, i la celebració d'una missa a la capella de Sant Jordi. A la celebració privada, a més del president i la consellera de presidència, també hi va assistir el secretari del Govern, **Víctor Cullell**, altres càrrecs del Govern i familiars dels dos priors. Josep Maria Turull és actualment rector de la Basílica de la Sagrada Família i canonge de la Catedral de Barcelona.

El prior de la Capella de Sant Jordi és un nomenament directe i personal del president de la Generalitat. El prior s'encarrega del culte de la capella gòtica que hi ha dins del Palau de la Generalitat, un espai privat que depèn de la presidència. Cada any s'hi celebra la missa el dia de Sant Jordi, habitualment presidida per l'arquebisbe de Barcelona. Excepcionalment, s'hi han

Fotografia: Jordi Bedmar. Generalitat de Catalunya.

fet celebracions privades de persones vinculades al Govern i també una vegada a l'any hi fa una missa la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat en la qual hi convida els socis. A més de la cura de la capella, al prior se li atorga una funció similar a la d'un assessor personal del president, sense retribució. Turull va presidir la primera celebració a la capella de Sant Jordi i va agrair "la confiança" dels presidents de la Generalitat en la figura del prior. A partir de la paràbola dels ceps i dels sarments, en una breu homilia va remarcar que "la tasca d'aquesta casa és en bona part que a Catalunya la llavor que cai-

gui a terra pugui donar bons fruits". També es va referir a la llegenda de Sant Jordi en un país que "ha tingut molts dracs que l'han volgut maltractar". Situacions que demanen una resposta "amb seny i coratge". En les pregàries també es va tenir present la situació del país, i de tots els presos, exiliats i refugiats. La celebració es va tancar amb el Virolai.

Els priors al Palau de la Generalitat

En l'època contemporània la capella de Sant Jordi ha comptat amb un prior des de 1922, amb la creació de la Mancomunitat. També es va mantenir durant la II República. El prior **Jaume Berenguer** va ser una de les poques persones que va acompanyar el president **Francesc Macià** en el seu llit de mort. Durant el franquisme, quan el Palau era la seu de la Diputació de Barcelona, va ser nomenat prior mossèn **Ramon Roquer**, curiosament una de les persones que va voler dissuadir al doctor **Carles Cardó** de publicar la *Història Espiritual de les Espanyes* perquè posava en evidència el règim franquista i l'actitud condescendent de l'Església espanyola. Quan el president Josep Tarradellas va ser restituit, l'octubre de 1977, una dels primeres decisions encara des

Saint-Martin-le-Beau va ser el nomenament de Joan Evangelista Jarque com a prior de la Capella de Sant Jordi. La salut de mossèn Roquer ja no li permetia preparar el retorn i rebre el president a la porta de la Capella com volia Tarradellas en arribar a la Generalitat. Després Jarque va batejar dos dels nets del president, va coordinar les seves noces d'or a Montserrat i el 1988 va concelebrar en l'enterrament. El 2012, des de Presidència es va reconèixer formalment la figura del prior com un nomenament "lligat a la història i tradicions catalanes" i que cal conservar "per fidelitat i lleialtat als nostres orígens". Després de 42 anys, i amb presidents que han respectat de forma diversa la seva figura, Jarque ha estat rellevant per Josep Maria Turull. Un relleu que Jarque considera plenament encertat. A la Capella, del segle xv, es custodien quatre relíquies de Sant Jordi, la primera de les quals la va rebre la Generalitat al segle xvi. Dues relíquies van desaparèixer després de la Guerra Civil, però el 2013 les va recuperar un canonge de Tortosa que les va rebre en secret de confessió. La Lliga de Montserrat també va deixar-hi en custòdia una relíquia de Sant Jordi i tenen el privilegi de celebrar una missa anual a la Capella.

A catequesi amb bicicleta

PEL CENTRE DE PASTORAL LITÚRGICA (CPL)
A EL CIM S'ACOSTA

¿Com anar amb bicicleta?

A molts ens agradaria que la iniciació cristiana fos tan senzilla com aprendre a anar amb bicicleta: enfilar-se al selló, començar a pedalar, caure unes quantes vegades i tornar a començar, fins que, de cop i volta, el cos troba l'equilibri adequat. I en aquest moment ja no s'oblida mai.

Anem a catequesi

Centrant-nos només en els infants, cada parròquia organitza la catequesi com pot i bonament sap: amb catequesi familiar o sense, amb jocs o

no, més centrada en els sacraments o en la figura de Jesús...

Els catequistes s'esforcen dia a dia per ajudar-los a aprofundir en la seva fe i descobrir totes les dimensions de la vida cristiana. I en moltes ocasions s'ha de fer aprofitant els forats que queden en les activitats extracurriculars.

Les rodetes

I tot i que això és molt més complicat que anar amb bicicleta, sí que comparteixen alguns elements.

El primer és que per aprendre'n s'ha de practicar. És important que la catequesi no sigui només una classe teòrica, sinó que els infants han de poder fer experiència de celebració litúrgica; ja sigui en forma de pregària, celebració de la Paraula o Eucaristia, fins i tot quan encara no combreguen.

I el segon és que no se n'aprèn sol. És ben possible que, per fer front a la por de començar a pedalar, l'infant necessiti algú que l'estigui aguantant pel selló a la part del darrere, o que estigui al seu costat agafant-lo pel manillar, pot ser que necessiti començar amb rodetes; o pot ser que ho necessiti tot.

És per això que en la iniciació cristiana és important que no siguin només el catequista i l'infant.

La col·laboració de les famílies i de la comunitat serà el que realment ajudarà l'infant a tenir-ne una experiència més plena i rica.

Així doncs seria bo parar un moment i pensar: ¿com a pares o com a comunitat, com ens hi impliquem?

Per a la iniciació cristiana sembla que encara no hi ha una recepta perfecta, hi intervenen molts factors i aquest només n'és un d'ells; així que, per descomptat, en tornarem a parlar.

Quin és el meu paper?

Una capella escolar als premis FAD d'Arquitectura

Equivaldria a ser una obra escollida als premis Goya de cinema. El projecte en qüestió és la reforma de l'església del Col·legi Lestonnac de Barcelona. Els autors són els membres de T113-Taller d'Arquitectura; **Giuseppe Giacalone, Maria del Mar Viladot i Eloi Aran**, professor també del centre educatiu. Amb la Companyia de Maria han col·laborat amb la reforma de l'espai d'interioritat pel Col·legi Lestonnac-Badalona i, actualment, estan duent a terme la reforma de l'església de l'orde religiós a la seva ciutat natal, a Bordeus, França. | [CR](#)

L'aïllament social, principal causa de mortalitat de la gent gran a l'estiu

L'última setmana de juliol es va presentar com una de les més caloroses de l'estiu, amb dies de temperatures extremes. La Comunitat de Sant'Egidio creu que és indispensable fer una xarxa per protegir de la calor les persones més fràgils, però, sobretot, protegir-les de l'aïllament social que és la causa principal de l'augment de la mortalitat dels ancians els mesos d'estiu, així com un factor de risc durant tot l'any. Per això, alhora que reforça el seu suport a la població anciana, Sant'Egidio fa una crida a tothom: fixem-nos aquests dies en els ancians sols que viuen a prop nostre. | [SANT'EGIDIO](#)

La Generalitat aporta 313.000 euros al Museu Episcopal de Vic

El Govern ha acordat concedir una subvenció exclosa de concurrència pública de 313.144 euros al bisbat de Vic-Museu Episcopal de Vic per contribuir al finançament de la seva programació durant l'any 2019. Situat al costat de la catedral, el Museu Episcopal de Vic és un referent en l'art medieval català i exposa obres mestres de pintura i escultura del romànic i del gòtic. El centre, amb un fons de més de 29.000 peces, està especialitzat en art litúrgic. | [GENERALITAT DE CATALUNYA](#)

CR CATALUNYA RELIGIÓ, el meu paper

Ara, **cada mes i de forma gratuïta**, et seleccionem els millors articles de Catalunya Religió en la nova edició impresa.

Catalunya Religió, el líder en informació digital, ara també en paper. El teu paper.

Consulta on pots trobar el teu exemplar gratuït a

www.catalunyareligio.cat/elmeupaper

**“Amb un catequista sense passió,
el millor mètode tindrà un impacte menor”**

Si bé la catequesi ofereix el missatge de Jesús a petits i joves, aquest servei ha de ressonar a tot l'entorn parroquial. Tant l'equip de catequistes com també els familiars dels nens que no arriben a creuar la porta. Així ho ha sabut captar el Secretariat Interdiocesà de Catequesi (SIC), que divendres 6 i dissabte 7 de juliol va dedicar les jornades de responsables de catequesi de Catalunya i les Illes Balears a parlar de noves experiències adreçades a les famílies de la catequesi.

“Anem a anunciar l'Evangelí als pares, no ens quedem només amb la catequesi de primera comunió”. El bisbe **Antoni Vadell**, president del SIC, va explicar que aquest va ser el plantejament de les reunions de delegats de catequesi. I des d'aquí van formular les sessions que enguany han aplegat uns cent trenta participants al Seminari Conciliar de Barcelona. Una convocatòria que busca, de fons, tornar a motivar el personal. Aixecar els ànims dels equips de catequistes en un context molt poc favorable. I recordar, de pas, tal com van apuntar els organitzadors, que “el millor mètode amb un catequista sense passió tindrà un impacte menor”.

Experiències atrevides en comunitat

El director del SIC, **Joan Àguila**, va ubicar les jornades amb la imatge d'un alvocat dissecionat, que els ha servit per il·lustrar aquesta divuitena edició. Una fruita que representa la comunitat cristiana amb la catequesi al seu cor: "Hem triat una fruita amb un pinyol ben gros", va apuntar. Una trobada anual que afavoreix la coneixença mútua. "Quan ens coneixem, ens estimem més i això és una passada", va dir el bisbe Antoni Vadell. Des d'aquí va convidar a entendre "la plasticitat" de la parròquia i a "reflexionar sobre experiències noves i atrevides". Les diòcesis de Cremona, a Itàlia, Getafe, Tarraçona i Barcelona són les que van presentar experiències reeixides durant les jornades.

"Un lloc on tothom hi aporta i on tothom rep alguna cosa"

Des d'un context cultural de poble, **Simó Gras** va presentar l'esforç de revisió que ha dut a terme a la parròquia de Santa Maria de Montblanc. El procés ha implicat un petit grup motor que s'ha dedicat a pensar què volien ser i què volien fer com a parròquia. Tot un treball conjunt que

els ha servit per identificar somnis, però també insatisfaccions. I posar mitjans per revertir-les i afrontar reptes concrets.

Com a pilar han establert "fer de la parròquia una família" i, tal com va especificar el plebà, "un lloc on tothom hi aporta i on tothom rep alguna cosa". En aquest sentit, va criticar la figura del catequista que assumeix més tasques del que li pertoca. Un clàssic també en la figura del mateix rector. A la parròquia de Montblanc practiquen un treball real en equip.

"Vam identificar que no som capaços de proposar res als adults de mitja edat", va explicar Gras com a fruit d'aquest anàlisi previ. Un buit que han atès amb el format de les sessions Alpha. Un mètode de primer anunci importat de l'Església anglicana que inclou sopars i diàleg. A Montblanc en tres anys han fet passar 120 adults per la parròquia. Molts dels quals no hi havien entrat abans. I molts dels quals potser tampoc hi tornaran. Pels qui busquen una continuïtat han creat el que anomenen 'Petites fraternitats parroquials'. En aquesta segona proposta avui ja són una cinquantena d'adults que es troben cada quinze dies.

Simó Gras també va parlar de l'espai dedicat a l'oratori amb els petits: "Hem habilitat una capella a la plebania que ha fet més bé a les catequistes que als nens", va dir amb picardia. Enguany, s'han proposat també obrir-ho als adults. Amb el llistat de propostes sobre la taula, Gras també va alertar del perill de perdre la qualitat del servei per la voluntat d'expansió.

"Oferir als pares alguna cosa que valgui la pena"

El delegat episcopal de catequesi de Barcelona, **Alberto Para**, va compartir l'experiència pastoral de la parròquia de Santa Eulàlia de Vilapiscina, d'on és rector. Un projecte que aplega 29 catequistes i un centenar de nens i nenes. El format és de dos diumenges al mes, amb sessions de matí que finalitzen amb la celebració de l'eucaristia. "Sempre que venen els nens, venen els pares", va explicar Para. El rector de Vilapiscina també va demanar "no tenir por en relació a si tindrà o no catequistes; sinó en relació a què els volem oferir". Per a ell, l'objectiu és que nens i pares "tinguin familiaritat amb Jesús". I ho treballen a partir de la formació, la pregària i l'anar a missa. Alberto Para considera

que “els dos anys que venen, hem d’oferir als pares alguna cosa que valgui la pena”. I també va apuntar el difícil equilibri entre “ser exigent i flexible”.

Comunicar la fe com a criteri

Per la seva banda, **Jesús Úbeda**, rector de la parròquia de la Natividad de Nuestra Señora de San Martín de la Vega, de la diòcesi de Getafe, va posar l’accent en l’actitud i la fe de les persones responsables d’evangelitzar. “Si falta Jesucrist, podem fer els jocs més divertits que no servirà per a res”. S’hi va referir la mateixa persona que després explicava com fa jocs de màgia mentre explica l’evangeli als nens.

En una societat on els adults no tenen temps de jugar amb els més petits, la seva parròquia ha aconseguit aplegar 320 nens i nenes, i propicia espais de joc compartit entre pares i fills. “És apassionant”, va reconèixer Úbeda. També va apuntar l’èxit de propostes de cinema en família i excursions mensuals a la muntanya.

Úbeda identifica com a “criteri de discerniment” el fet que la fe sigui “evangelitzadora”. Entre els

exemples concrets que va presentar a l’auditori, visitar les famílies a casa seva. I fer-ho amb qualsevol excusa: una pel·lícula, un cafè. Si bé va apuntar l’amenaça de la impaciència, va subratllar també el desig de fons de comunicar allò que “sadolla l’ànima”.

La pastoral que faria Jesús

El professor de l’Ateneu Universitari Sant Pacià i rector de la parròquia de Sant Cugat del Vallès, **Emili Marlés**, va defensar en la sessió d’obertura que “avui dia ensenyar a pregar és molt fàcil”

i va recordar que “el nen petit es deixa evangelitzar per la seva mare perquè és la persona que estima”. Amb la seva ponència va descriure l'ecosistema d'una parròquia, amb una classificació de les famílies per prototipus.

Marlés va preguntar “com fa la pastoral Jesucrist?” I es va servir de la imatge dels cercles de proximitat a Jesús. Al seu voltant, els seus seguidors: els més reacis, a les capes externes; els més compromesos, a prop del centre del cercle. “Jesús ens demana que anem entrant als cercles més interiors de seguiment”, va defensar Marlés. I es va preguntar: “Tenim muntada una pastoral que ajudi a entrar als cercles més íntims?”.

El perill de classificar

Els participants van compartir per diòcesis com inclouen les famílies en la catequesi. En la posada en comú van alertar del perill de classificar els feligresos, les famílies o l'equip de catequistes en un rànquing. En el diàleg també es va formular la por a fer proselitisme i la necessitat de respectar la llibertat de les persones.

Alguns van demanar fer la catequesi des del cor, sense prioritzar sempre els llibres -recordant que Jesús va evangelitzar bàsicament amb persones analfabetes-, d'altres van expressar la por dels pares a implicar-se directament i la dificultat d'alguns catequistes per atansar-s'hi. Entre els neguits compartits: la dificultat de

trobar catequistes, la voluntat d'oferir més formació i de cohesionar els equips. Entre les solucions, una de molt primària: trobar-se els que se sentin motivats perquè creixi la motivació de la parròquia.

LAURA MOR

Justícia i Pau impulsa parròquies ecosolidàries

“No és només un canvi d’hàbits perquè el món ho necessita, sinó perquè la nostra fe ens hi porta”. Així planteja el repte de crear una xarxa de parròquies ecosolidàries **Maria Bargalló**, coordinadora de la comissió d’Ecologia i Justícia de Justícia i Pau. Aquest grup ha assumit l’encàrrec de difondre el contingut de l’encíclica *Laudato Si’* del **papa Francesc**. De moment, es troben en fase experimental. Durant l’estiu han perfilat un seguit de materials perquè aquest curs que comença, les comunitats cristianes que ho vulguin, s’hi puguin sumar.

Què diferencia aquest projecte de qualsevol associació ecologista? “Arribem al canvi d’hàbits a partir d’un canvi de visió del món que ens proporciona la nostra fe”, explica Bargalló. Se cen-

tren “en l’espiritualitat cristiana, en la figura d’un Déu pare creador, en relació a la natura i amb tota l’espiritualitat franciscana”, i hi sumen “la solidaritat i la fraternitat universal, la dignitat de tota persona, l’opció preferencial pels més febles”.

L’ecodiagnòstic

El projecte d’Ecoparròquies o Parròquies Ecosolidàries busca lligar la fe amb la manera de viure i proposa una orientació adaptada a cada realitat parroquial. Constaten que un cop passada la novetat -l’encíclica es va publicar el juny de 2015- “el canvi de mentalitat i de pràctiques que se n’haurien de derivar, no s’acaben de produir”. D’aquí la necessitat de donar-hi un nou impuls.

L'equip de Justícia i Pau acompanya la comunitat i en fa un ecodiagnòstic. S'explicita així el grau de compromís en diferents àmbits comunitaris: des de l'aïllament en els tancaments, l'ús d'aparells de baix consum a les instal·lacions, la recollida l'aigua de pluja, passant també per incloure missatges explícits a favor de la creació en la catequesi o en els fulls parroquials, i pregar per la natura en el marc de les celebracions.

La conversió ecològica l'entenen com un encàrrec integral, que engloba tota una visió solidària del món. "La nostra fe a dia d'avui hi té molt a dir", assegura Bargalló. Per exemple, "des del missatge de la sobrietat i la lluita per la justícia". I considera que desplegar aquesta capacitat d'incidència fa que "la fe d'avui sigui més viva".

Pregàries per tot l'any

El projecte posa a disposició del gran públic tot un ventall de materials per conèixer i treballar l'encíclica ecològica. Amb comentaris per a les lectures de les celebracions dominicals i pregàries per a dies assenyalats al llarg de tot l'any: des del Dia de la Pregària a la Creació (1 de setembre), fins a la festivitat de Sant Francesc

d'Assís (4 d'octubre), passant per diades civils, com el Dia de la Mare Terra (22 d'abril) o el Dia Mundial del Medi Ambient (5 de juny).

També han elaborat propostes per als temps litúrgics forts, com els dejunis de Quaresma, amb reflexions sobre l'alimentació, l'energia, l'aigua o l'ús del temps. El projecte compta amb dinàmiques per als infants, itineraris de reflexió, contemplació i pregària amb la natura; crides a la participació i campanyes de mobilització, a banda de tot un catàleg d'activitats presencials, com taules rodones o un joc de rol.

Una xarxa de xarxes

El grup motor d'aquesta iniciativa està format per **Carles Armengol, Josep Maria Fisa, Pau Cardoner, Josep Alemany, Francesc Macià** i Maria Bargalló. Com a Justícia i Pau formen part de la iniciativa d'àmbit estatal Enllaça't per la Justícia. Es tracta de l'actuació impulsada per la Conferència Episcopal Espanyola, i que conformen Càritas, la CONFER, Mans Unides, Redes -que engloba diferents confessions cristianes- i Justícia i Pau.

Aquestes entitats han desenvolupat durant dos anys una campanya centrada en la cura de la creació sota el lema 'Si tens cura del planeta, combats la pobresa' i han difós un Decàleg verd. Bargalló reconeix que, per ara, la proposta ha tingut poc ressò a Catalunya.

Tenen també com a referència iniciatives d'àmbit internacional que s'estan implantant amb força, com el Moviment Catòlic pel Canvi Cli-

màtic o Église Verte, la xarxa interconfessional d'esglésies franceses que avui ja compta amb 295 comunitats compromeses en aquest canvi de paradigma.

Durant el curs 2018-2019 han ofert diferents activitats amb caràcter experimental a tres parròquies: Sant Miquel Arcàngel de Molins de Rei, la parròquia del Carme de Sant Joan Despí i la de Santa Maria de Sabadell. També han fet una

primera xerrada de sensibilització a les parròquies de Sant Llorenç de Sant Feliu de Llobregat, Sant Vicenç de Castellbisbal, Santa Maria de Vilafranca, Sant Pere i Sant Pau del Prat de Llobregat, Sant Joan de Vilassar i, a Barcelona, Sant Àngel Custodi, Sant Ramon de Collblanc i els Carmelites Descalços.

LAURA MOR

Fotografia: The success | Morguefile.com.

Què veus en l'altre?

PER ANNA-BEL CARBONELL RIOS
A SINI

Miro al meu voltant, un cop, dos, tres... No hi trobo ningú conegut, i tothom és ben diferent a mi; però això no em fa sentir perduda, ni esporguïda, ni em fa posar a la defensiva, ni m'omple d'odi. I, perquè, us preguntareu, faig aquest plantejament davant d'un fet tan quotidià com trobar-se envoltat de gent a qui no coneixes? Doncs, perquè no puc deixar de donar voltes a una qüestió per a mi vital: Què veiem en els altres? Què ens transmeten? Quins fantasmes desperten en cadascun de nosaltres perquè no sempre sigui ben rebut? D'on neixen les emocions i sentiments, pors i angoixes que ens desvetllen perquè a vegades neixi en nosaltres violència i agressivitat sense motius vers aquests altres?

Sembla que considerem "altre" a tot aquell que no és jo, sigui conegut o no, família, amic o veí, conciudadà o estranger; i parlem de l'altre com a oposat, enemic o amenaça. D'aquí que ens creiem amb el dret a expulsar-lo d'un territori, maltractar o matar-lo per mil motius diferents, deixar-lo morir de gana, considerar-lo inferior o humiliar-lo... i una llista molt més llarga d'accions que neguen el seu dret a una vida digna.

Però perquè no veiem en l'altre la Persona que és? Sí, perquè l'altre és tan persona com un mateix, encara que no sempre li posem rostre, ni nom. Un ésser humà amb dret a ser respectat i valorat, estimat i acompanyat.

La por al “desconegut” ens allunya de l'essència de l'ésser humà. Les pròpies debilitats i febleses fan trontollar les nostres seguretats. La por ens empeny a callar davant injustícies, a no complir amb l'obligació de salvar tota persona que estigui en perill, a banalitzar els patiments aliens... Els nostres propis límits i impotències, sovint no reconeguts ni assumits, ens porten a negar l'existència dels Altres, amb majúscules, davant la incertesa que ens genera allò desconegut.

Així és com cada cop són més les persones que ens miren implorant que els retornem la seva dignitat perquè els hi hem manllevat, perquè els neguem ser qui són, perquè ho han perdut tot, perquè han estat menyspreades, violades, colpejades o ignorades. Ens hauríem d'adonar que considerar inferiors les vides dels altres, frivoltzar sobre les seves històries, ignorar les seves necessitats, sols ens fa portadors d'un egoisme destructor de les relacions humanes i generador de conflictes de tota mena.

Sols escortats per la nostra tendresa i força podrem reconèixer en l'altre un ésser humà com nosaltres, estimable i de ple dret. Sols en el diàleg i en l'experiència de ser reconegut, escoltat i comprès, aquest “altre” recuperarà la seva identitat.

Ens cal fer un exercici individual i col·lectiu de reconèixer a tot Altre, canviar la nostra mirada envers ell, posar-nos en la seva pell i no sotmetre'l a prejudicis ni valoracions que ens allunyin, perquè aquest “altre” en qualsevol moment podem ser “nosaltres, tu, jo”. O millor dit perquè l'altre sóc jo, i l'ells som nosaltres. Mirem-nos! Quines diferències veiem?

Si ens fessin un examen d'humanitat hauríem de preguntar: Què veus en l'altre? I sols podríem donar per vàlida una resposta: una persona com nosaltres.

Càritas constata ferides pendents de cicatritzar

Malgrat haver superat la crisi, encara hi ha ferides obertes. La precarietat laboral, en forma de contractes temporals o a temps parcial i de sous insuficients units a l'elevat preu de l'habitatge o els subministraments, són els principals esculls que es troben les famílies i que les aboquen a una situació d'exclusió. Una realitat que s'agreuja en el cas de les persones en situació administrativa irregular, que veuen vulnerats drets tan bàsics, com la sanitat, el treball o la participació i sovint són víctimes de pràctiques abusives o d'explotació laboral. Tenir un habitatge i una ocupació tampoc no garanteix viure amb dignitat. | **CÀRITAS SANT FELIU, LLEIDA, SOLSONA I URGELL**

Renovat el patronat de la Sagrada Família

El cardenal **Joan Josep Omella i Omella** ha renovat els membres del Patronat de la Fundació Junta Constructora del Temple Expiatori de la Sagrada Família, pels propers tres anys. Són **Esteve Camps i Sala** com a president delegat, **Maria Carulla de Tomàs** com a vicepresidenta, **Pere Alegri i Guitart** com a tresorer, **Jaume Solé i Janer** com a secretari, i com a vocals el bisbe auxiliar de Barcelona **Sergi Gordo Rodríguez**, **Joaquima Alemany i Roca**, **Mar Galceran Peiró**, **Guillem López Casanovas** i **Joan Trias de Bes Mingot**. El president nat del Patronat és l'arquebisbe de Barcelona. | **BASÍLICA DE LA SAGRADA FAMÍLIA**

"Units i compromesos": Jornada diocesana d'Urgell

En resposta a aquesta crida, dissabte 15 de juny es van aplegar a La Seu d'Urgell prop de cinc-centes persones, entre feligresos arribats de tots els racons del territori del bisbat d'Urgell, voluntaris de Càritas i joves dels grups Txt de Puigcerdà, Balaguer, La Seu, Andorra i altres indrets de la diòcesi. "Units i compromesos" també com a lema de la IV Jornada Diocesana del bisbat d'Urgell, "que és ja una petita bona tradició que ens fa molt bé", tal com va dir l'arquebisbe **Joan-Enric** en la salutació inicial als participants. | **BISBAT D'URGELL**

Desobediència civil i ètica cristiana

**PER EDUARD IBÁÑEZ
A APUNTS ETICOPOLÍTICS**

Els dies 4 i 5 de juliol van tenir lloc a Barcelona unes jornades sobre la desobediència civil, organitzades per Òmnium Cultural, a les quals hi hem donat suport des de Justícia i Pau. Malauradament, es tracta d'un tema d'enorme actualitat, davant la immoralitat de moltes decisions preses per governs i tribunals arreu del món i a casa nostra. Per exemple, la repetida i manifesta violació de drets civils i polítics de líders independentistes catalans per part dels tribunals i altres institucions espanyoles, malgrat els reiterats dictàmens dels experts de Nacions Unides. O les lleis i polítiques migratòries de molts governs, com ara l'exclusió de les persones sense papers,

el tancament de ports als migrants naufragats o la criminalització de les ONG dedicades al seu rescat, que algunes d'elles han desafiat (com ara la valenta capitana alemanya del vaixell de Sea Watch). I podríem parlar de molts altres àmbits: els desnonaments de persones vulnerables, la creixent despesa militar mentre manquen recursos bàsics per garantir drets...

La desobediència civil i l'objecció de consciència són, des d'un punt de vista ètic, un dret i, en alguns casos, un deure dels ciutadans davant de lleis i decisions polítiques manifestament injustes, sempre i quan s'exerceixin de forma

pública, coherent i estrictament pacífica. Alhora són, sens dubte, un mecanisme d'enorme valor per posar fre a la permanent temptació autoritària de tot poder polític i contribuir a la transformació social.

Gràcies a elles, s'han aconseguit al llarg de la història enormes avenços en favor de la justícia social, la democràcia i els drets humans, que no haurien arribat sense múltiples mobilitzacions socials que han desafiat el poder polític i la legalitat de cada moment. Per exemple, el progressiu reconeixement de drets dels treballadors, l'abolició de la discriminació racial als Estats Units, l'alliberament nacional de molts pobles dominats o, a casa nostra, la instauració de la democràcia als anys setanta o, més recentment, la supressió del servei militar obligatori. Entre nosaltres, cal destacar evidentment (encara de moment sense èxit), la desobediència de dos milions de persones a Catalunya l'1-0-2017 a la prohibició irracional a expressar lliurement la seva opinió sobre si volen formar part de l'Estat espanyol.

El pensament social cristià i la doctrina social de l'Església han estat sempre absolutament

clarividents i coherents en defensar el dret i el deure ètic de desobeir les lleis contràries als principis morals.

En **Jesús de Natzaret**, executat injustament per l'autoritat política, es mostra clarament aquesta actitud, pel seu qüestionament de les lleis del moment (o la interpretació que en feien les autoritats religioses), com ara la llei del repòs sabàtic. Ho expressa de manera genial: "El dissabte és per a l'home i no l'home per al dissabte", que ho podríem formular avui com la primacia de la dignitat humana per sobre de la llei. De fet, el seu compromís insubornable amb la veritat fou el que el portà a ser condemnat i executat. El mateix que havia succeït amb el seu precursor, sant **Joan Baptista** i com van patir després tants apòstols i màrtirs cristians al llarg de la història per defensar la justícia enfront de poders tirànics.

Nombrosos teòlegs, filòsofs i juristes cristians han repetit i desenvolupat aquest mateix principi al llarg dels segles des de la seva perspectiva teològica i filosòfica. El gran doctor de l'Església, sant **Tomàs d'Aquino** (1225-1274), ho formula de manera clara, i arriba a afirmar el

dret, en circumstàncies extremes, no solament de resistir, sinó d'enderrocar al sobirà que actua de manera despòtica. Darrera d'aquest principi hi ha, en el fons, la seva visió del poder polític i de la llei, que solament es justifiquen per la seva orientació al bé comú. Quan desborden aquesta finalitat, perden tota autoritat: "Quan la llei és contrària a la raó, se la denomina llei iniqua; en aquest cas, deixa de ser llei, per convertir-se en mera violència". Podríem dir que, en realitat, quan la llei és injusta perd validesa jurídica, per tant, no hi ha cap deure d'obediència, sinó el deure de resistir a l'opressió.

Un altre gran pensador cristià, l'espanyol **Francisco de Vitoria** (1548-1617), ho va formular també de manera clara. En la mateixa línia, entén que el poder té com a estricta finalitat la d'assegurar el bé comú. Però quan el governant utilitza aquest poder per a una altra finalitat, el súbdit no està obligat en consciència a obeir i la comunitat té causa per a la rebel·lió: "Si un rei legítim governa tirànicament i el regne no té cap altre mitjà de defensa que expulsar i enderrocar al rei, la 'respublica' en ple, amb acord públic i comú de les ciutats i els pròcers, podrà enderrocar-lo (...)", si bé deixa clar que la rebel·

lió no és un acte dels particulars, sinó de les mateixes autoritats establertes.

Aquesta és, en definitiva, la concepció cristiana del poder i de la llei, que considera supeditats a la llei moral, fonamentada en Déu, a fi de dirigir la comunitat al bé comú. Del respecte d'aquest ordre moral en deriva la seva legitimitat, la seva força d'obligar i el deure d'obediència dels ciutadans. Quan el poder polític no respecta aquest ordre moral, que té en els drets humans un dels seus elements nuclears, desapareix la seva capacitat d'obligar i emergeix lògicament el dret a desobeir.

Així ho expressen de forma brillant els grans documents oficials de la Doctrina Social de l'Església, que afirmen el dret a l'objecció de

consciència i a la resistència al poder tirànic: "El ciutadà no està obligat en consciència a seguir les prescripcions de les autoritats civils si són contràries a les exigències de l'ordre moral, als drets fonamentals de les persones o als ensenyaments de l'Evangelí. Les lleis injustes col·loquen a la persona recta a dramàtics problemes de consciència: quan són cridats a col·laborar en accions moralment il·lícites, tenen l'obligació de negar-se. A més de ser un deure moral, aquest rebuig és també un dret humà fonamental que, precisament per ser-ho, la mateixa llei civil ha de reconèixer i protegir. Qui recorre a l'objecció de consciència ha d'estar protegit no solament de sancions penals, sinó també de qualsevol dany en el plànol legal, disciplinar, econòmic i professional" (*Compendi de la Doctrina Social de l'Església*, núm. 399).

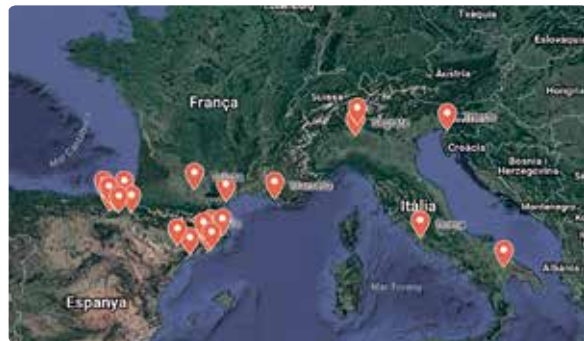
Però, la doctrina social va més enllà, doncs també afirma que "és legítim resistir a l'autoritat en cas que aquesta violi greu i reiteradament els principis del dret natural", si bé estableix les condicions per fer-ho: 1) violacions certes, greus i prolongades de drets fonamentals, 2) després d'haver esgotat tots els recursos, 3) sense provocar desordres pitjors, 4) esperança fundada d'èxit i 5) impossibilitat de preveure solucions millors (*Compendi*, núm. 401).

Val la pena avui dia llegir i meditar profundament tots aquests textos en la seva globalitat per adquirir-ne una visió fonamentada.

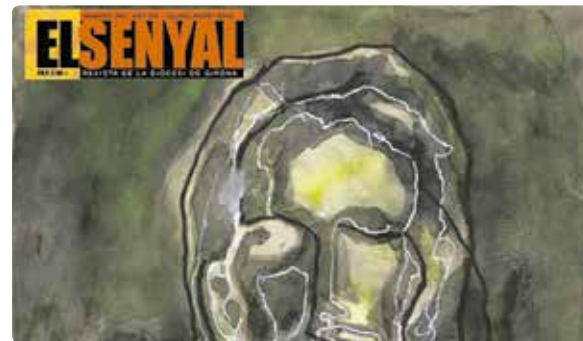
Planellas, amb el papa Francesc per la benedicció del pal·li a Roma

Com cada any en la festivitat de Sant Pere i Sant Pau el **papa Francesc** va beneir en una celebració a Roma el pal·li dels arquebisbes nomenats durant el darrer any. El nou arquebisbe de Tarragona, **Joan Planellas**, és un dels prelats que va participar en la cerimònia. El pal·li és l'ornament litúrgic de llana blanca que distingeix els arquebisbes i que expressa la seva singular proximitat amb la càtedra de Pere. Planellas hi va assistir acompanyat d'una reduïda representació de la cúria tarragonina i de familiars i amics. El director General d'Afers Religiosos, **Marcel·lí Joan**, va representar-hi el Govern. | CR

El 2020, nova província claretiana de Sant Pau formada per Catalunya, Euskal Herria, França i Itàlia

Coincidint amb Sant Pere i Sant Pau, el Govern General dels Missioners Claretians va publicar el decret de creació de la nova província de Sant Pau que agrupa les comunitats i obres de Catalunya, Euskal Herria, França i Itàlia i que serà efectiva l'1 de gener de 2020. **Ricard Costa-Jussà**, actual provincial de Catalunya, serà el nou provincial i comptarà amb un equip de govern format pel pare **Rafael Gómez** d'Euskal Herria, el pare **Raymundo Adorneo** de França, el pare **Renato Caprioli** d'Itàlia i el germà **Josep Codina** de Catalunya. | CLARETIANS

200 números de la revista diocesana *El Senyal*

La revista diocesana del bisbat de Girona, *El Senyal*, va arribar, el mes de juliol, al seu número 200. Nascuda l'any 1999 a partir d'una resolució de la segona Jornada Diocesana de Pastoral, i amb un ampli consens del Consell Pastoral Diocesà, la revista s'ha mantingut gràcies al suport de les parròquies, subscriptors i anunciants. Dirigida per **Josep Casellas**, *El Senyal* respon a la voluntat de donar a conèixer l'actualitat diocesana. La portada d'aquest número 200 és una aquarel·la que sintetitza el rostre i el gest de benedicció de Jesús, obra de l'artista gironí **Domènec Fita**. | BISBAT DE GIRONA

Catalunya Religió, el meu paper.

A CASA

Catalunya Religió és un mitjà gratuït que se sosté amb les aportacions que rep la Fundació Catalunya Religió. Si feu un donatiu **rebreu l'edició setmanal en format PDF al correu electrònic i l'edició mensual en paper a casa.** Dues edicions que podreu compartir amb amics i comunitats. Les donacions a la Fundació Catalunya Religió es poden desgravar.

A LA MEVA PARRÒQUIA O ENTITAT

L'edició paper de Catalunya Religió es distribueix cada mes a través de diverses parròquies de Catalunya. **Si en voleu repartir en una parròquia, comunitat o seu d'entitat,** indiqueu-nos quants exemplars voleu rebre.

A LA PANTALLA

L'edició digital de Catalunya Religió segueix l'actualitat religiosa de Catalunya amb actualització permanent. Per rebre al vostre correu electrònic el **butlletí diari gratuït** apunteu-vos a <https://www.catalunyareligio.cat/butlletins>

- Envieu la butlleta a: **Fundació Catalunya Religió. c. Nàpols 346, 2n E. 08025 Barcelona.**
- O entreu a **www.catalunyareligio.cat/elmeupaper** i ompliu el formulari.
- També podeu fer un ingrés al compte de CaixaBank: **ES38 2100 3200 9222 0132 0031**. Titular: Fundació Catalunya Religió.
- Per a més informació, podeu escriure'ns a secretaria@catalunyareligio.cat o trucar-nos al 674 050 748.

BUTLLETA DE DONATIU A LA FUNDACIÓ CATALUNYA RELIGIÓ

A casa

Nom i cognoms: _____

NIF: _____

(necessari per desgravar)

A la meva parròquia o entitat

Nom: _____

Exemplars que vull rebre: 50 100 150

(per altres quantitats escriviu-nos a secretaria@catalunyareligio.cat)

Adreça postal: _____

Correu electrònic: _____ Telèfon de contacte: _____

Vull col·laborar amb: 30 € 50 € 100 € ____ € (mínim 30 €)

Amb periodicitat: anual puntual

Codi IBAN: E S _ _ - _ _ _ - _ _ _ - _ _ - _ _ _

La Fundació Catalunya Religió garanteix la privadesa de les dades de caràcter personal aportades, segons el Reglament General de Protecció de Dades (RGPD). Amb l'enviament de la butlleta accepta que aquestes dades siguin incorporades a un fitxer responsabilitat de Fundació Catalunya Religió i que siguin utilitzades amb la finalitat de gestionar els enviaments de l'edició paper i les aportacions econòmiques i per enviar-los informació de la Fundació. Aquestes dades es cancel·laran a petició seva o una vegada finalitzada la finalitat per la qual van ser recaptades. Poden exercir els seus drets adreçant-se a la Fundació Catalunya Religió amb domicili a c. Nàpols, 346, 2n E. 08025 Barcelona, o a l'adreça de correu electrònic info@catalunyareligio.cat

Fotografia: Dimitri Conejo Sanz | Cathopic.com.

‘Veneremur cernui’, una proposta

La solemnitat del Corpus ens invita a valorar el do del sagrament de l'altar, el memorial de la mort i de la resurrecció de Jesucrist. A viure'l i a expressar-hi el màxim respecte. Des dels orígens medievals, aquesta festa occidental ha estat marcada per la himnografia composta per sant **Tomàs d'Aquino**. No hi ha Corpus sense que, en llatí, en traduccions més o menys fidels o en perífrasis, es canti l'himne *Pange, lingua*, amb el final *Tantum ergo* mentre hom encensa el Santíssim Sagrament. L'estrofa invita a l'adoració o veneració.

Potser aquest encensament fet de genolls ha condicionat les traduccions litúrgiques del *Veneremur cernui*. Vegem-ne algunes:

-Català: “De genolls, doncs, adorem-lo”.

-Castellà: “Adoremos, postrados”.

-Italià: “Adoriamo, dunque, prostrati”.

-Francès: “Adorons-le, prosternés”.

-Anglès: “Down in adoration falling”.

-Alemany: “Knieet hin und betet an”.

Com veiem, el castellà, l'italià i el francès són els que van més enllà en la invitació a fer un gest, que és en aquest cas la prostració. En l'anglès queda imprecís si cal prosternar-se o agenollar-se. El català i l'alemany es queden entremig: agenollar-se.

Dic “entremig” perquè molts no saben que *Veneremur cernui* vol dir simplement “Venerem-lo inclinats”. És el gest que, després de la consagració del Pa i del Vi, les rúbriques prescriuen per als concelebrants. Per als fidels

aquesta prescripció val només quan hi ha un impediment físic d'agenollar-se (pel lloc o per dificultat corporal).

Un desafiament

Però fa decennis que a casa nostra i en molts indrets del món l'excepció ha esdevingut normalitat. I, quan es consolida una normalitat, de fet passa de ser una pràctica *contra legem* a una *propter legem* (no hauríem de presuposar voluntat de transgressió en els fidels que es queden drets durant la consagració!). Sí que ja és hora que comencem a revisar si tenen sentit hàbituds litúrgiques que ara s'han anquilosat i, a la llarga, han empobrit l'expressivitat corporal en la litúrgia. I és que el culte cristià no pot ser reduït a una elaboració mental per satisfer la fe personal sinó que el caràcter comunitari de la litúrgia demana que hi actuï l'ànima i també el cos.

Alguns que s'han adonat d'aquesta deficiència esdevinguda congènita, hi reaccionen apel·lant al legalisme i blasmen de fet el conjunt de l'assemblea cristiana quan adopten una posició desafiament ("els qui ens agenollem durant la consagració tenim raó perquè així ho diu el missal").

Aquesta reivindicació crea un cert desconcert per a molts fidels que de bona fe participen a l'eucaristia d'acord amb els gestos i la dinàmica que han viscut sempre o de fa molts anys.

És irreverent que els gestos corporals en una celebració sagrada tinguin un to desafiador. Aquesta situació "testimonial" (?) d'agenollar-se a la consagració, situació creixent a causa de la formació que es dona en algun dels nostres seminaris, té preocupats certs clergues. Els comprenc perfectament: un seminarista que vulgui donar lliçons no serà un bon pastor el dia de demà. Però els pregunto (i em pregunto a mi mateix): ¿És suficient que els fidels es quedin immòbils dempeus en el moment més sagrat de la celebració i no expressin també corporalment la veneració envers els "sagrats misteris"? La meua resposta és humilment contundent: no!

Una solució

Per això opino que no n'hi ha prou amb lamentacions en veure que els clergues que ara puguen s'agafen a la lletra de la rúbrica i potser inviten els fidels a imitar-los. Crec que hem de

cercar una solució. Monsenyor **Pere Tena**, com molts altres clergues a partir d'una certa edat, feia reverència profunda en lloc de genuflexió, i deia amb la seva irònica bonhomia: "Com que m'he dedicat a la litúrgia, ara es pensaran que tothom m'ha d'imitar!".

No, no hem d'imitar per mimetisme ni el bisbe Tena, ni el **papa Francesc** ni els preveres amb problemes de genolls. Però sí que allò que ells feien o fan per necessitat pot ser profitós, per altres motius, a persones que no tenen aquelles limitacions. A vegades les solucions intermèdies són millors que les extremes de "o tot o res".

¿El *Veneremur cernui* no podria ser el gest digne per a aquell moment especialment sagrat de les nostres eucaristies? ¿No seria eloqüent veure com una assemblea en pregària, inclinant-se profundament, s'uneix als preveres concelebrants, tal com solen practicar els fidels de l'Orient cristià?

L'últim sopar. Leonardo da Vinci.

Ordenació de les dones: quan Déu no assumeix plenament la condició humana

PER JOSEP LLIGADAS
A UNA FONT QUE RAJA SEMPRE

L'únic argument sòlid perquè les dones no puguin ser ordenades preveres és que Jesús, quan en el darrer sopar va encomanar als seus comensals de fer aquell ritu com a memorial seu, els comensals només eren homes.

Els altres tres arguments principals que s'acostumen a donar a més d'aquest són, el primer, que com que el capellà representa Jesucrist sempre l'evocarà més fàcilment un home que una dona; el segon, que la tradició de l'Església sempre ho ha fet així; i el tercer, que antropològicament escau més a l'home que a la dona aquest ministeri. El primer argument no crec

que calgui ni intentar rebatre'l, i respecte al segon crec que és bastant clar que aquesta és una qüestió totalment marcada per la cultura dels moments. Respecte al tercer, el que voldria dir és que em resulta curiosa aquesta mena d'antropologia, que m'imagino que està basada en la relació sexual, entenent aquesta relació com l'acció d'un principi actiu -l'home- sobre un principi passiu -la dona-, cosa que com a mínim resulta altament discutible.

Doncs tornem a l'argument inicial. Si donem per bo que al darrer sopar només hi eren **Jesús** i els dotze apòstols, i que els que han de conti-

nuar fent present el memorial de Jesús han de tenir les característiques d'aquells primers a qui se'ls va encarregar, podríem dir que les característiques bàsiques que compartien els apòstols eren tres: ser homes, ser jueus i ser dotze -una xifra emblemàtica, significant les dotze tribus d'Israel-. Per tant, els qui haurien de poder presidir l'Eucaristia haurien de ser homes, ser jueus i ser dotze a tot el món. Però el cas és que d'aquestes tres característiques només es dona valor a una, la de ser homes. Cosa que desqualifica bastant tota l'argumentació.

Però hi ha encara una segona qüestió, en aquesta mateixa línia. Resulta que, en el darrer sopar, Jesús va dir als dotze apòstols, i només a ells: "Feu això, que és el meu memorial". Però resulta que abans, prenent el pa, els havia dit també: "Preneu i mengeu-ne tots". I passant-los el calze els havia dit igualment: "Preneu i beveu-ne tots". Ho va dir als dotze apòstols, a dotze homes. A cap dona. Doncs, si del fet que l'encàrrec de presidir l'Eucaristia el va fer a dotze homes en deduïm que només els homes poden presidir-la, també, del fet que l'encàrrec de menjar el pa i beure el vi també el va fer només a homes, n'hauríem de deduir amb la mateixa seguretat

que les dones no poden combregar, que això és una cosa reservada només a homes.

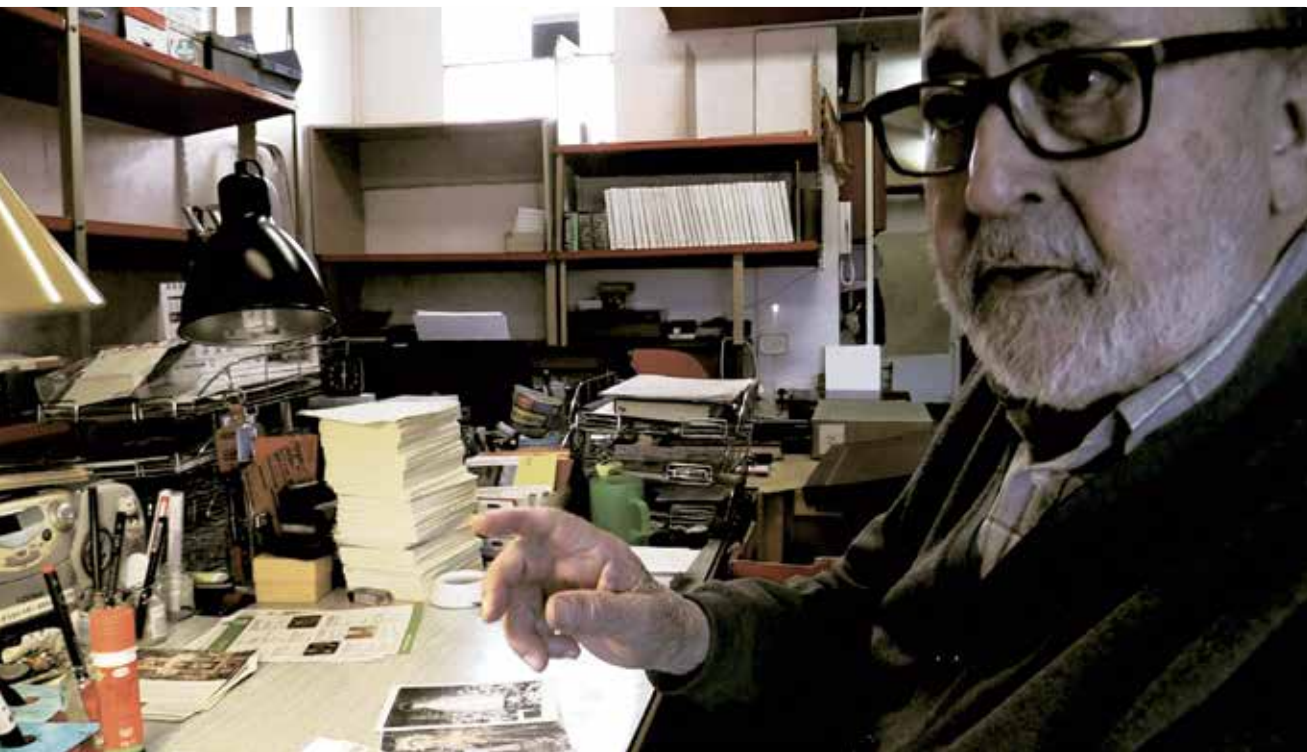
Tot això que estic dient ho he tret d'un article de **Karlheintz Ruhstorfer** publicat en el número 229 de *Selecciones de Teología*. Però l'autor no es queda aquí i, després de dir aquestes coses, va més a fons i reflexiona sobre la poca solidesa teològica i cristològica que hi ha darrere la negativa a l'ordenació presbiteral de les dones.

Déu, en Jesús, va assumir la condició humana en la seva totalitat. Tot ésser humà, sigui home o dona, porta plenament en el seu rostre la imatge de Jesús i, per tant, la imatge de Déu. Per assumir la condició humana, que és finita, Déu no va pretendre assumir totes les modalitats d'aquesta condició, perquè això, precisament, hauria estat antihumà. Jesús va ser home i no dona, Jesús va ser jueu i no grec, Jesús va ser lliure i no esclau. Però **sant Pau** ja ens va aclarir, a Gàlates 3,28, que això no vol dir que els homes, els jueus i els lliures portin més intensament gravada la imatge de Jesús: "En Jesús, no hi ha jueu ni grec, no hi ha esclau ni lliure, no hi ha home ni dona". També ens va aclarir, a 2 Corintis 5,16-17, que els cristians som una cre-

ació nova, en la qual no compta el que siguem "segons la carn".

Doncs bé. Resulta que la prohibició que les dones puguin ser preveres liquida aquests principis. Perquè resulta que, segons aquest prohibició, hi ha éssers humans que poden assumir plenament la imatge de Jesús, inclosa la de cap de la comunitat, i altres que no, que no poden assumir la imatge de Jesús en la seva totalitat: els està vetada la imatge de cap de la comunitat, per un motiu que no és "de l'Esperit", és a dir, que no depèn de l'esperit de cada persona que el fa més o menys apte per a aquesta tasca -això que en llenguatge cristià anomenem els "carismes"-, sinó que el veto és per un motiu "de la carn": ho tenen prohibit per causa del sexe amb què van néixer.

Les dones, doncs, segons l'actual disciplina eclesiàstica, són menys imatge de Jesús que els homes. Les dones són una imatge coixa de Jesús. Ja es veu, que això no pot ser. Déu vulgui que canviï aviat.

Gavín, l'infatigable col·leccionista que continua retallant estampes

Col·leccionista de vocació, caminador i xerraire, és l'artífex de l'Arxiu Gavín. **Josep Maria Gavín i Barceló** té 89 anys i encara manté ben desperta la curiositat. Ha descobert 61 esglésies sota terra i les ha recollit totes a l'Inventari d'esglésies de Catalunya. Ha fotografiat 26.444 edificis religiosos que ha classificat i publicat en 30 volums: esglésies, ermites, capelles, monestirs, convents, oratoris particulars, cartoixes, catedrals... Un treball fet comarca per comarca: a l'estiu, al Pirineu; a l'hivern, cap al sud. En guarda "un record formidable" i li ha servit, entre d'altres coses, "per conèixer barbaritat de gent" i per aprendre a distingir a quina època van ser tallades les pedres que van del segle VI al segle XI.

Gavín és un mapa amb potes, amb una gran capacitat d'orientació. "He estat a tots els pobles de Catalunya!", exclama amb orgull. Fins i tot, apunta, "als més de setanta pobles on no hi viu ningú". Va col·laborar amb l'elaboració del mapa 1:25.000 de Catalunya. I a la publicació de l'Inventari d'esglésies, situa tots els edificis en graus, minuts i segons. "Quin sentit tenia descriure un camí o una carretera que al cap dels anys hauria variat de traçat? Millor donar una dada universal", explica.

Un dels fons personals més importants d'Europa

L'hem visitat a Valldoreix, a la seva casa particular. I l'indret on va començar l'Arxiu Gavín i on havia tingut fins a 42 col·laboradors. Fa deu anys que va començar el trasllat de tot el fons cap al Monestir de Les Avellanes, que n'ha assumit també la gestió. Un trasllat que s'ha fet en tres tongades. La més important, el 30 de gener, amb els darrers tres camions. A banda de l'afició a la fotografia, Josep Maria Gavín no només col·lecciona objectes, estampes i fa inventariat d'esglésies. També col·lecciona reconeixements. Ha sigut president de l'Associació de Col·leccionistes de Catalunya, president i, junt amb **Ainaud de Lasarte**, fundador de l'Associació d'Amics d'Art Romànic dels Països Catalans, Creu de Sant Jordi (1984), Medalla d'Or de l'Escola Pia de Balma. Compta també amb el reconeixement internacional de la UNESCO, que l'any 1983 va considerar l'Arxiu Gavín un dels fons personals més importants d'Europa.

Vacances per inventariar

Ens explica la troballa de la capella de Sant Martí de Muró a Sant Esteve de la Sarga, a prop

d'Àger. Allà ningú sabia res d'aquesta capella. Li diuen que vagi a Muró. Allà tampoc ningú no en sap res. Cap referència a la rectoria, ni a l'església. Fins que una dona gran li diu que a l'extrem del terme hi ha el turó de Sant Martí. Pic i pala a dalt del turó, escalada inclosa amb l'ajuda del Centre Excursionista d'Àger. Dalt del roc, una capella. Fotografia i anunci de la descoberta. Allà on trobava una església, coneguda o no, desapareixava entre cinc i deu fotografies de cada edifici. I el georeferenciava.

La primera col·lecció, d'estampes de **sant Josep**, la va començar amb quatre anys. Avui ja en té 64.000. Quin sistema fa servir? Amb quin mètode ha classificat les seves 48 col·leccions diferents? "M'ho he inventat tot". En el cas dels edificis religiosos, primer feia tota una feina de documentació. Com que no hi havia cap llistat, el va crear. Abans de posar-hi els peus, generava fitxers per municipis. Visitava biblioteques i feia campanya de lectura: "Donava a amics meus llibres a llegir i que em diguessin on sortien noms de capelles". Després venia la feina de dissabtes, diumenges i vacances destinada a localitzar i fotografiar aquests espais religiosos.

"Tenen una església i no ho sap ningú!"

A Massoteres, a la Segarra, va trobar una església sencera. Després de preguntar al capellà, li constata que fa temps que ningú en sap res, de l'església que busca, l'església de Sant Simeó. A la plaça del poble tampoc no n'hi diuen res. Fins que una dona gran li explica: "Miri, veu aquell bosquet, això era el cementiri vell i la meva carcaràvia m'havia dit que allí hi havia hagut una sinagoga". Un espai el perímetre del qual es va trobar tot tancat, sense porta. Completament negat de vegetació. S'hi enfila amb una escala i amb un podall a la mà, s'obre camí apartant branques. De cop topa amb pedra ben feta, de tipus romànic. Segle X o segle XI. "Això és una església! Tenen una església i no ho sap ningú!", va cridar als que l'acompanyaven a l'altra banda. Durant la tarda, dirigeix la feina de descoberta: vigila que no arrenquin les heures i s'emportin la teulada de pissarra. Hi troben la capella, l'altar... "Ja veus tu: una església sencera i buida enmig del poble i que s'ignorava per tota la població". Dos-cents anys bons que no s'hi feia culte. En la tasca de recerca l'acompanyava un bon amic de Terrassa, **Ramon Centelles**. Cap dels dos tenia estudis.

Gavín, pastor d'ovelles

Gavín de petit viu a Barcelona, al costat del Santuari de la Mare de Déu de l'Ajuda. Té dos germans nois i una noia, tots molt religiosos. Ella, entraria al convent de Carmelites de la Caritat de Vic, al carrer Escorial. Durant la guerra, recorda l'esperit religiós del pare, que va protegir els caputxins: "Els va anar afaitant barbes i coronetes". Explica també que allí va fer la primera comunió, amb sis anys. Van treure els copons perquè no es perdessin al convent: "Van fer un sermonet de vint segons i vaig anar menjant sagrades formes i prenent aigua per sumir-les". En aquell temps van detenir el seu pare "per haver salvat els frares". Perquè el cognom Gavín no sonés a l'escola, i evitar la persecució que ja havia patit el seu pare amb la guerra a Barcelona, porten en Josep Maria a fer de pastor. Dels 10 als 12 anys va menar un ramat d'ovelles a Salillas, un poble d'Aragó. I allí s'aficiona a la vida de les formigues, que observa amb detall com a passatemps.

En acabar, estudia dos anys a l'Escola Pia del carrer Balmes. Amb 14 anys treballa a la camiseria Deulofeu. Participa fent teatre i pastorets als Lluïsos de Gràcia. Poc després, cap als setze

anys, es presenta a una plaça d'administratiu a la Casa Batlló, on treballa un temps fins que passa els exàmens de La Caixa. Després de mes i mig d'estudi, entra a treballar-hi.

En paral·lel, fa negocis a Castellciutat, tocant a la Seu d'Urgell. Ha de pagar-se l'afició al col·leccionisme. Complementa el sou gràcies a les subhastes de duana de productes que havien requissat a la frontera. Fa compra-venda de pastilles de Caldo Magi i fotografia Kodak. També obre un taller de joieria amb 19 treballadors al carrer Major de Gràcia. A partir de 1985 deixa La Caixa per dedicar-se plenament a la feina de l'Arxiu.

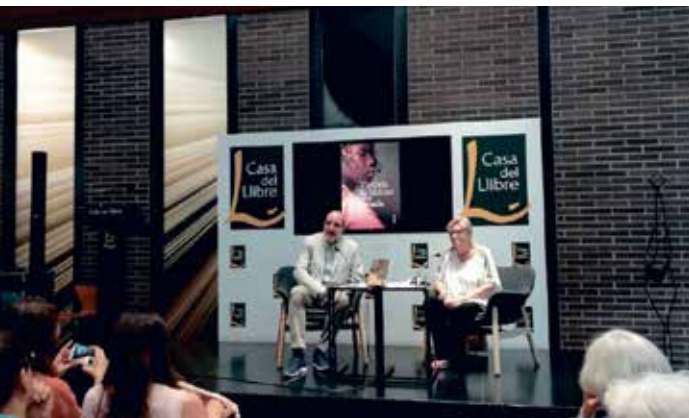
Un arxiu inacabat

Una època molt intensa, amb poques hores de descans. Durant vint anys ha dormit sis hores i quart. La resta del dia, a treballar. Avui, amb 89 anys, segueix retallant estampes i classificant-les en capses. Matí i tarda. Una primera tria que després envia a l'arxiu de Les Avellanes, on sumen les novetats al fons que ja tenen. Reconeix que la feina no se l'acaba. "Em falten hores, de material en tinc tant com vulgui per anys que visqués".

LAURA MOR / VALLDORÈIX

La religiosa Victòria Molins publica la seva primera novel·la, un *thriller*

La religiosa **Victòria Molins** ha escrit al llarg de la seva vida una seixantena llarga de llibres. Sobre **santa Teresa**, sobre temes religiosos o del món de la marginació. Però cap, fins ara, no havia estat una novel·la, i concretament un *thriller*. Fins ara. Viqui Molins acaba de publicar la seva primera novel·la: *Els secrets de la badia*, editat per Columna, i presentat l'1 de juliol a la Casa del Llibre de Barcelona amb el periodista **Antoni Bassas**.

“Quan em van demanar que presentés el llibre de la Viqui vaig entendre que el títol era ‘Els secrets de l’abadia’”, va confessar amb to de broma el periodista. Però res d’abadies. La primera novel·la de la religiosa té com a protagonista la

Míriam, una jove metgessa barcelonina de 24 anys, a qui li canvia la vida quan decideix anar-se’n uns mesos a un hospital d’Angola. Una novel·la que parla de corrupció, de drogues, de pobresa extrema, però també d’amor, d’ètica i sentiments.

“A la Victòria la faran ‘Santa Subito’”, ha afirmat Bassas, perquè “dedica la seva vida a salvar naufragats a terra ferma”. Bassas va tenir un pensament també per a la capitana del vaixell Sea Watch 3 que va ser empresonada per rescatar migrants al mar. “Resulta que avui els herois que donen la seva vida pels altres poden anar a la presó”, va recordar.

Victòria Molins sempre ha escrit llibres sobre altres, o sobre temes socials i religiosos. Nascuda l'any 1936, va viure la postguerra, la transició, l'inici de la democràcia, i també, va explicar, "una obertura de l'Església a partir del Concili Vaticà II". I tot i no ser una novel·la religiosa, *Els secrets de la badia* és un llibre ple de valors, "uns valors rebuts de molta gent al llarg de la vida".

Molins va explicar que normalment és capaç d'escriure un llibre en una setmana o un mes, si cal. Però aquesta vegada la novel·la li ha comportat dos anys de feina, "esgarrapant estones d'aquí i d'allà". Ha creat uns personatges que han acabat existint, "me'ls estimo, ja estan vius".

A través de la novel·la Molins va poder denunciar coses, "en denúncia indirecta, perquè conec Barcelona i Angola, les dues ciutats del llibre". Una novel·la ambientada a l'any 2008, en plena crisi, i on també hi ha espai per donar

lliçons, com per exemple que els valors religiosos de la protagonista "fan créixer els valors humans de manera exponencial". Sovint, va afirmar Molins, tenim vergonya de dir "que la felicitat que dona la fe és tan gran que fa augmentar els valors humans".

A la novel·la apareix el món de la droga, un món que Viqui Molins coneix bé gràcies, en part, a **sor Genoveva**. Ella deia "que l'infern són les drogues", va explicar la religiosa. Per a Molins, santa Teresa és la seva mestra d'escriure, i sor Genoveva la seva mestra de tendresa. Una tendresa que significa "fer i dir el que sigui sense ferir l'altre". La tendresa commou la gent i la fa canviar, va reconèixer.

Molts diuen que la protagonista de la novel·la és la Viqui de jove. 24 anys, de família acomodada, idealista que vol canviar el món... "No ho vaig fer amb aquesta intenció, però al final l'es-

criptor s'acaba reflectint en els personatges". Però quines coses indignen Viqui Molins? "Els presos polítics, però també tants joves que viuen al carrer, la gent sense llar, i veure com en el meu barri, per exemple, s'està patint una injustícia terrible a partir del tema de l'habitatge". Però sempre hi ha esperança, va defensar. "És Jesús qui me la dona, aquesta esperança, l'esperança de la fe, i la bondat de la gent em dona l'esperança de l'optimisme".

El periodista Antoni Bassas va concloure la presentació afirmant que un llibre d'una dona "tan coherent, amb una gran vida i un coneixement ric i profund com el de la Viqui Molins és ja un certificat de garantia". Els drets d'autor de la novel·la *Els secrets de la badia* van destinats als projectes socials en què col·labora l'autora.

Teresa Cardona, l'alegria d'una vida lliurada al servei dels altres

“Desitjo fer arribar el sentit condol del Sant Pare a la família de la difunta i als membres d'aquesta comunitat educativa, al mateix temps que eleva un fervent suffragi pel seu etern descans”. Són paraules del cardenal **Pietro Parolin**, extretes del missatge que envia en nom del papa **Francesc** a la família de **Teresa Cardona** i en el qual també “demana per intercessió de sant **Josep-maria Escrivà** la ràpida recuperació de totes les persones que estan ferides.”

La missa funeral celebrada el 27 de juny a la Basílica de Santa Maria del Mar va acollir unes dues mil persones, entre familiars, amics i fidels de la Prelatura que van voler acomiadar-se de Teresa resant per la seva ànima. Va ser presidida per **Manuel Cardona**, el germà sacerdot

de la Teresa, acompanyat d'**Ignasi Font**, vicari de l'Opus Dei per a Catalunya i trenta sacerdots, entre els quals el rector de la Basílica de Santa Maria del Mar, **Salvador Pié Ninot**. Teresa Cardona va morir diumenge 23 de juny en l'accident que va patir un grup de voluntàries del camp de treball organitzat per C.M. Bonaigua i el Col·legi Canigó a Costa d'Ivori.

La cerimònia va començar amb unes paraules de Manuel Cardona que va animar els presents a recordar la “Teresa alegre”. Va agrair la presència de familiars arribats de Madrid i Suïssa i va anunciar que la col·lecta que es faria en la cerimònia aniria destinada a l'ONG Harambee que impulsa projectes de solidaritat a l'Àfrica, especialment en el desenvolupament de la dona.

Altres assistents a la missa funeral van ser **Josep Bargalló**, conseller d'Educació del Govern de Catalunya, el director general de col·legis de Foment, **Joan Curcó**, la directora del Col·legi Canigó, **Marga Acín**, del qual va ser sotsdirectora Teresa Cardona, i **Sonia Sánchez**, directora del Col·legi Major Bonaigua. També hi van ser presents les voluntàries que participaven del projecte a l'Àfrica en el moment de l'accident.

Teresa ha mostrat en la seva vida "una disponibilitat total per dedicar-se plenament a portar el missatge de Crist als altres homes i dones", va dir Ignasi Font durant l'homília de la missa. I va compartir el que molts li van dir en aquests dies de com era Teresa: "era intensa, molt intensa".

Al final de la cerimònia també es va llegir la carta que el prelat de l'Opus Dei, monsenyor **Fernando Ocariz**, va enviar als familiars en què deia que "Déu va venir a buscar la Teresa un dia en què la va trobar posant en joc la seva il·lusió, la seva alegria, la seva amistat i el seu

afany per ajudar els altres, en un lloc llunyà, però que, ahora, s'ha fet proper per l'afecte i l'atenció de tantes persones". A la carta també deia, referint-se a les voluntàries ferides, que "la seva enteresa i la seva serenitat han estat un exemple de com afrontar una situació de dificultat amb fe i confiança en Déu. També al Col·legi Canigó i al Col·legi Major Bonaigua". En el seu missatge, el prelat agraià a les persones de Costa d'Ivori "la seva proximitat i suport" en aquest trist accident.

Teresa va néixer el 22 de novembre de 1975, a Barcelona, era la petita de set germans. Va estudiar Dret a la Universitat de Navarra. Va dedicar gran part de la seva trajectòria professional a l'ensenyament: els últims 13 anys va ser sotsdirectora del col·legi de Foment Canigó (Barcelona). Estava vinculada a projectes educatius de gent jove en entitats sense ànim de lucre. Actualment estava implicada en el desenvolupament professional i personal de les universitàries del Col·legi Major Bonaigua.

El bé sempre treu el cap

La serenitat de les voluntàries, pendents les unes de les altres després del sinistre, és precisament una de les notes més destacades del que va passar, segons **Núria Borràs**, una altra de les responsables del grup del Col·legi Major Bonaigua, que va recordar com van mantenir la calma tot i la tragèdia i els nervis, i la profunda empremta que va deixar en elles el que va passar. "Per sobre del dolor del moment totes s'han adonat de l'explosió de generositat que han viscut al seu voltant aquests dies. La generositat es va traduir en l'assistència en carretera, el trasllat de les ferides, l'acollida a cases i residències, la cura i el consol ofert per moltes persones del país africà a les voluntàries." Una manifestació d'afecte que, segons Borràs, ha deixat en elles "una empremta de com, per sobre de les dificultats, sempre el bé treu el cap i deixa uns regals impressionants."

Trencar el silenci a l'Església francesa

La revelació dels abusos sexuals al si de l'Església catòlica a França ha impactat, amb raó, a l'opinió pública. Perquè tota la veritat surti a la llum, l'Església, a través de la Conferència de Bisbes de França (CBF) i de la Conferència de religiosos francesos (CORREF), va demanar a **Jean-Marc Sauvé**, exvicepresident del Consell d'Estat, establir i presidir una comissió independent sobre aquest tema, creada el febrer del 2019. Aquesta comissió ha posat en marxa recentment una crida a testimonis per iniciar un procés de reconeixement.

La Comissió Independent sobre els abusos sexuals a l'església (CIASE) reuneix dones i homes de reconeguda experiència en els camps

de la medicina, la psiquiatria, la salut, les ciències socials, el dret, la història i de la teologia. És plural i inclou no creients i creients de totes les confessions. La seva missió és mesurar l'abast dels abusos sexuals comesos en el si de l'Església a menors i persones vulnerables per part de clergues i religiosos des de 1950, per estudiar la manera en què s'han tractat aquests casos i per avaluar les mesures preses des de principis dels anys 2000 per l'Església a França, per tal de fer recomanacions perquè aquests delictes no tornin a succeir i que les víctimes tinguin la cura adequada.

La Comissió manté una definició àmplia d'abús sexual, entesa com a qualsevol agressió, explo-

tació o abús sexual, de qualsevol forma. Per definir les víctimes, si bé la majoria d'edat està clarament definida per la llei, cal especificar la noció de 'persona vulnerable': la CIASE classifica els adults protegits en el sentit de la llei civil (persones tutelades, dependents...), però també els adults en situació de vulnerabilitat, és a dir, les persones que, en el context d'una relació de jerarquia, autoritat, acompanyament o influència espiritual, estaven compromeses en una relació sexual no consentida lliurement (per exemple, una monja contra un confessor).

Els responsables d'abusos no són només sacerdots i bisbes, sinó també religiosos i homes, dones en formació (seminaristes i principiants en particular), diaques i persones consagrades laiques o "dirigint la vida comuna" (a vegades esmentada amb el nom de "noves comunitats"). Aquest camp inclou, més enllà dels abusos comesos a les parròquies i les congregacions o comunitats religioses, responsables de capelles, escoles, internats i moviments catòlics. L'objectiu de la CIASE és mesurar quantitativament

i qualitativa, d'una manera tan completa com sigui possible, aquests actes comesos durant setanta anys i per il·luminar les seves causes i el seu tractament, sense deixar-ne cap zona gris.

La CIASE és conscient que pot haver de fer front a casos que abans ningú no ha pensat. Res no canviarà si la paraula no es dona d'entrada a les víctimes i testimonis d'abusos sexuals de menors i persones vulnerables. La primera prioritat de la CIASE és, doncs, garantir que aquelles persones que han patit en primera persona o que puguin testificar, es puguin expressar i reunir, de manera que es pugui començar a desenvolupar un treball de reconeixement i memòria. Aquest treball d'escolta i recopilació de les víctimes també permetrà a la CIASE mesurar l'extensió del fenomen i el trauma patit, valorar la reacció dels responsables de l'època, analitzar les disfuncions i formular les recomanacions per evitar la repetició d'aquests crims. La CIASE és molt conscient que aquestes tragèdies, si continuen enterrades, segueixen ferint a les víctimes. Mai no és massa tard per parlar-ne.

La CIASE no pretén guarir els danys que s'han fet, ni substituir la justícia, els serveis mèdics i socials treballant, ja sigui per l'escolta o per la cura, amb víctimes i autors d'abusos sexuals. L'Església hi és per escoltar, comprendre, prevenir i proposar públicament noves maneres de sortir-ne.

Per tant, abans de res es tracta d'escoltar les víctimes i els testimonis d'abús sexual, després creuar les lliçons apreses d'aquest temps d'escolta amb un enfocament de recerca en ciències humanes i socials amb múltiples dimensions (sociologia, història, antropologia), amb la finalitat de nodrir-se de la reflexió d'experts que han explorat el tema. Amb aquest itinerari la CIASE té la intenció que surti a la llum la xacra dels abusos sexuals a l'Església catòlica al llarg de 70 anys i treure lliçons de futur, en benefici del conjunt de la societat francesa.

Un milió de catalans atrapats per la pobresa severa

Allau de dades sobre l'exclusió social. Càritas Catalunya va presentar el 3 de juliol l'Informe sobre exclusió i desenvolupament social de la Fundació FOESSA, l'estudi quinquennal més exhaustiu que es fa a Catalunya en aquest àmbit.

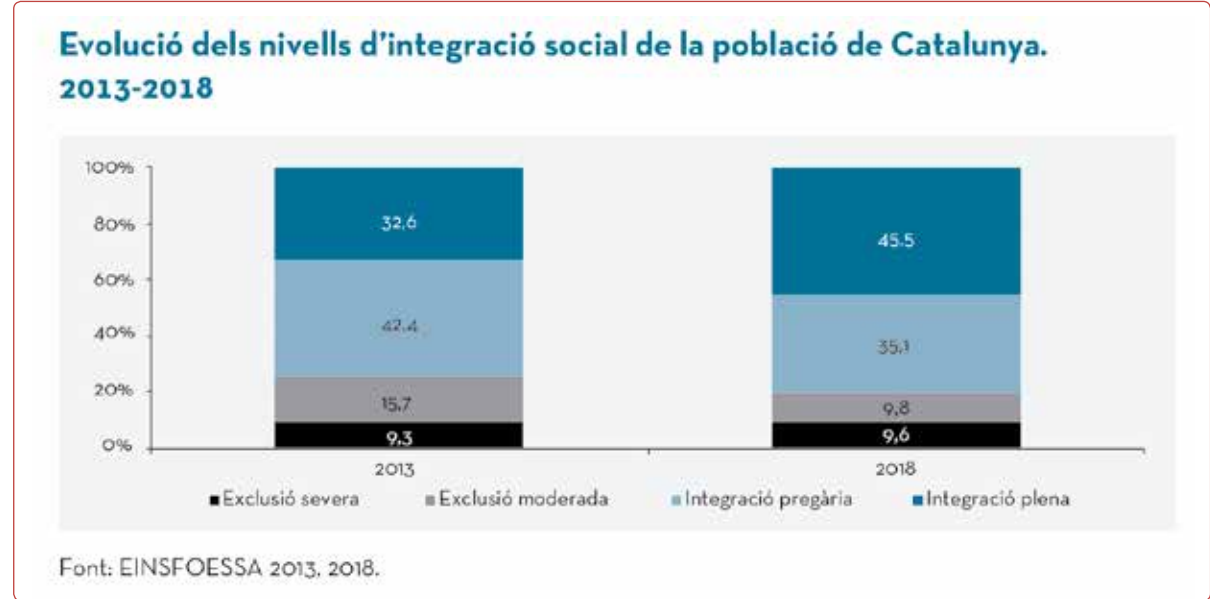
L'exclusió social ja afecta gairebé 1,5 milions dels catalans, el 20 % de la població. Però a més, gairebé la meitat d'aquests, un 9,6 %, viuen situacions d'exclusió severa. I si es té en compte la renda disponible després d'assumir els augments de les despeses d'habitatge i subministraments, la situació condemna 944.000 persones a viure en pobresa severa.

L'informe FOESSA de 2013 fixava en 9,3 % l'exclusió severa a Catalunya i un 15,7 % més l'exclusió moderada. En cinc anys aquest darrer percentatge ha baixat al 9,8 %, però l'exclusió severa és manté estancada en el 9,6 %: 26.000 persones més. L'informe s'ha elaborat a mitjans de 2018 a partir de 13.000 visites presencials a domicili d'arreu de Catalunya. Per mitjà de 35 indicadors, l'informe és la radiografia més completa de les situacions d'exclusió social a Catalunya i forma part de l'estudi que es fa a tot Espanya.

“No és cristià”

El cardenal arquebisbe de Barcelona, **Joan Josep Omella**, com a bisbe delegat de la Conferència Episcopal Tarraconense, va recordar que la tasca de Càritas es basa en l'atenció social, la sensibilització i també la denúncia, “sempre en positiu, per veure com entre tots podem solucionar-ho”. Va remarcar que tot aquest treball es fa “amb dos pilars: l'Evangeli i la Doctrina Social de l'Església” i, per tant, es basa en garantir “la dignitat de cada ésser humà”. Omella va destacar que hi ha un 20 % de la població que “no pot desenvolupar la seva vida amb dignitat” i que, com reitera el **papa Francesc**, “ser indiferents al patiment de la gent no és cristià”. El cardenal també va dir que en la suposada recuperació econòmica es continuen produint desigualtats: “La desigualtat és contrària a la justícia social, a l'equitat i a la pau social”.

Per la seva banda, el president de Càritas Catalunya, **Francesc Roig**, va explicar com els darrers anys s'ha enfortit el treball conjunt de les Càritas de les deu diòcesis catalanes. Aquesta coordinació també els ha permès comprovar que “les dades de FOESSA coincideixen amb la realitat que veiem”. Alhora, les dades “no fan

creïble el discurs sobre l'excessiva despesa social”. Fins i tot les dades apunten que un 74 % de la població catalana estaria d'acord en pagar més impostos si és a canvi de més prestacions i serveis socials. Roig va assegurar que “la fragmentació social està tenint lloc a costa de l'afbliment dels drets socials, i és necessari que les administracions apliquin mesures urgents per fer-hi front”, va indicar Roig.

L'exclusió social a Catalunya

La representant de la Comissió d'Acció Social de Càritas Catalunya, **Miriam Feu**, va desgranar les dades de l'Informe indicant que la precarització del treball, l'exclusió residencial o de salut són alguns dels factors que agreugen la situació d'exclusió social que pateixen les persones més vulnerables de la nostra societat.

Sobre la precarització del treball, Feu va dir que, malgrat tenir feina, un 15,8 % de les llars catalanes es troben en situació d'exclusió social. Tot i la disminució de l'atur, encara s'està per sobre dels nivells d'abans de la crisi (11,5 % respecte 6,7 %): "El treball ja no és factor d'integració". En relació a l'habitatge, la representant de la Comissió d'Acció Social va afirmar que l'exclusió residencial afecta 3 de cada 10 persones. A més, Feu va ressaltar que un 4 % de la població (unes 300.000 persones) viu amb la inseguretat de no saber si la faran fora de casa (viuen de relloguer, en procés de desnonament, en situació de violència familiar...). Feu també va incidir en les conseqüències que provoca l'exclusió social en la salut de les persones, afirmant que la pobresa augmenta les dificultats per accedir a medicaments, a serveis socio-sanitaris o a un règim adequat d'alimentació. "Prop d'un 4 % de les persones viuen en llars sense accés a una alimentació bàsica, i 780.000 persones (un 10 % de la població) han deixat de comprar medicines i seguir tractaments per problemes econòmics", va apuntar Feu. A més, "l'exclusió social impacta la salut, però, alhora, certes situacions d'exclusió social tenen el seu origen en la salut".

Finalment, Feu va explicar que els col·lectius que més pateixen la pobresa són les dones (l'exclusió social de les llars sustentades per dones se situa en el 20,7 %, quan la dels homes és del 16,7 %), les persones migrants (una llar sustentada per una persona migrant extracomunitària té tres vegades més possibilitats de caure en risc d'exclusió), les persones a l'atur (el 84,1 % de les llars sustentades per persones que busquen feina es troben en exclusió social), les famílies nombroses i les famílies monoparentals (són les més exposades al risc d'exclusió, situant-se al 38,4 % i 25,7 %, respectivament, mentre que la mitjana és al 17,5 %) i els infants (el 22 % dels menors es troba en situació d'exclusió social a Catalunya). Entre les propostes que formula l'informe, hi ha el garantir el dret a un habitatge digne, definir plans d'ocupació específics per als col·lectius més vulnerables, revisar la implementació de la renda garantida de ciutadania i una millor redistribució de la despesa social.

Els pobres no voten

El cap de l'Equip d'Estudis de Càritas Espanyola i secretari tècnic de la Fundación FOESSA,

Raúl Flores, va incidir en el contingut de l'informe i les dades del conjunt de l'Estat espanyol. L'exclusió social a Espanya és de 8,5 milions (18,4 % de la població total), 1,2 de milions més que l'any 2007. Flores va explicar que "l'exclusió social no és conjuntural, s'ha enquistat" i que "és més que la falta de diners". Per exemple, "posa en risc la democràcia" perquè "la gent en situació d'exclusió social voten menys perquè no es veuen reflectits en l'agenda dels partits polítics".

D'altra banda, va alertar sobre l'increment de la bretxa de gènere a Espanya, apuntant que una dona ha de treballar 1,5 hores més al dia per guanyar el mateix que un home. O dues hores més si la dona és immigrant. Finalment, Flores va explicar que Càritas ha de tenir un paper subsidiari com a factor de solució del problema; però la realitat és que "Càritas és l'entitat privada a la que més acudeix la gent que necessita ajuda", especialment en l'àmbit de l'exclusió severa. Per exemple, a Catalunya, un 20 % de la població que necessita ajuda s'ha adreçat a Càritas i un 14 % a altres entitats socials.

El Secretariat Interdiocesà de Joventut presenta "Església Jove"

És la marca que a partir d'ara engloba tota l'activitat diocesana de joventut dels bisbats amb seu a Catalunya i Balears i que vol visibilitzar les activitats joves en l'Església catalana i mallorquina. Té nova pàgina web, perfils a les xarxes socials i un nou logotip. La imatge simbolitza la unitat cristiana, en la seva diversitat i situa la creu de Jesús al centre. El nou format de la web té com a objectiu reflectir el que fan les diferents delegacions de joventut per mostrar l'activitat i moviment. També vol proporcionar articles de reflexió per al treball pastoral amb els joves i la seva realitat. | [SIJ/CR](#)

Les lectures de la missa també a l'aplicació per a mòbils i tauletes del CPL

Després de prop de dos anys de tenir la Litúrgia de les Hores en català a l'aplicació del Centre de Pastoral Litúrgica (CPL) ara també s'hi podran trobar les lectures de la missa. L'aplicació, que és gratuïta, es troba disponible tant per al sistema Android com l'iOS i facilita les lectures de la missa tant dels dies feiners com la missa dominical. També s'hi troben les lectures pròpies de les festivitats de cada diòcesi, adaptant-se en funció de l'indret del país des d'on es consulti. El servei vol facilitar l'accés de cada creient i comunitat a la riquesa de la pregària cristiana i de la Paraula de Déu. | [CENTRE DE PASTORAL LITÚRGICA](#)

L'Orde del Sant Sepulcre nomena el català Enric Mas vicegovernador general per Llatinoamèrica

El cardenal **Edwin F. O'Brien**, gran mestre de l'Orde Eqüestre del Sant Sepulcre de Jerusalem, ha nomenat l'advocat català **Enric Mas** nou vicegovernador general de l'Orde per Llatinoamèrica. Es tracta del primer català que formarà part del Gran Magisteri de l'Orde en temps moderns. Mas ha estat durant gairebé set anys el lloctinent de l'Orde a Espanya Oriental. Aquest orde té la missió de reforçar la pràctica de la vida cristiana entre els seus membres i d'ajudar al manteniment de la presència cristiana a Terra Santa. | [ORDE DEL SANT SEPULCRE](#)

El jesuïta Pep Baquer fa una mirada crítica i amorosa sobre l'homosexualitat a l'Església

Per una Església més evangèlica i compassiva, on totes les orientacions sexuals se sentin acollides. Així es va presentar el llibre *La parella humana* del jesuïta **Josep Baquer** el 18 de juny al Casal Llorens de Barcelona en una sala plena de gom a gom. Més d'un centenar de persones s'hi van reunir per conèixer un text que s'emmarca dins d'un "diàleg intraeclesial" i que neix com una opció de consciència. Baquer l'ha escrit per generar opinió: "Hem de començar a generar vida nosaltres, la vida va davant, els documents oficials ja arribaran", va dir amb convenciment.

El nucli central de *La parella humana* desgrana la pregunta "en quin sentit és sagrament la parella heterosexual". I a partir d'aquí ofereix una mirada positiva i oberta. Baquer basa el relat en la seva experiència d'acompanyament real. I hi explica "què vol dir acompanyar la diversitat". L'autor espera que el llibre ajudi "a obrir els ulls i el cor, a activar el sentit comú a la part més prepotent de la mesa de diàleg i, a tots seny, esperança i coratge i molta lucidesa".

En el diàleg sobre el llibre van participar l'autor, Pep Baquer, la religiosa de Jesús Maria **Maite**

Valls i l'escolapi **Ramon Maria Nogués**. Tots tres professors a la Fundació Vidal i Barraquer, tant del Postgrau en Acompanyament Espiritual com del Màster en Espiritualitat Transcultural. Una taula moderada per **Marisol Ortiz**, membre de les Comunitats de Vida Cristiana vinculades al Casal Loiola, cofundadora d'Acollim i membre d'AMPGYL (Asociación de Madres y Padres de Gays y Lesbianas).

Ortiz va repassar els continguts del llibre: des dels fonaments bíblics i doctrinals, passant per la parella humana com a sagrament, la plenitud humana i l'homosexualitat, fins a respondre si els gais tenen llibertat d'opinió en el si de l'Església. Va descriure el text com "una entenedora reflexió sobre l'homosexualitat a l'Església" i va dir que l'autor "fa una mirada crítica i amorosa des del si de l'Església".

L'art de l'equilibri entre la minoria i l'Església

La religiosa de Jesús Maria, psicòloga, psicoterapeuta i mestra Maite Valls va descriure la lectura del llibre com "un recorregut de profunditat". Tant pels textos que l'Església utilitza per justificar la seva opció davant l'homosexuali-

tat, com el recorregut pel patiments d'aquestes persones que per la seva orientació viuen un rebuig. "Avui tots portem en el cor aquesta minoria", va dir Valls.

"El Pep fa una crítica dels textos de l'Església que condemnen l'homosexualitat i intenta donar unes estructures i uns fonaments més flexibles, en definitiva, més evangèlics". Segons Valls, l'autor no se situa en contra de ningú sinó "a favor dels qui més pateixen, en aquest cas, a favor d'aquesta minoria". Al llarg del llibre Valls ha detectat "un art d'equilibri entre aquesta minoria i l'Església". I també "una nova interpretació, una nova esperança, una nova llum que eixampla el cor".

De les normes a la llibertat

Valls va parlar de cinc eixos transversals del llibre. Per un banda, el va descriure com un exercici de justícia. "Justícia a tantes persones que viuen aquesta exclusió, que viuen aquest patiment per causa de la seva orientació sexual". També va valorar la transparència i valentia de "dir les coses pel seu nom". En tercer lloc va subratllar la delicadesa i la sensibilitat de l'au-

tor en aquest "intent de reparar el patiment d'aquestes persones i, alhora, la delicadesa i sensibilitat en una profunda estimació per l'Església, tot i experimentar-la com a feble i pecadora". Va parlar de la llibertat de l'autor a l'hora de fer "una lectura crítica". I finalment, es va referir a la responsabilitat "de reconstrucció dels fonaments des de dins de l'Església". Valls creu que de fons hi ha "una proposta d'utopia, que està en passar de l'Església jeràrquica, on uns pocs marquen el camí de la resta, a l'Església poble de Déu, on la recerca de la veritat es fa entre tots, en comunió, des de la base". També considera que l'autor fa una crida a "passar de la rigidesa, a la consciència i a exercir la pròpia llibertat".

En l'àmbit de pertinença eclesial, va demanar "passar d'apartar-nos de l'Església perquè no respon a les nostres expectatives -la temptació que podem tenir- a estimar-la com una mare". Valls va concloure que el llibre l'ha reafirmat en un convenciment profund: "La vida no són normes, lleis, teories, sinó que es tracta d'elaborar allò que portem a dins i viure-ho des de la llibertat i des de la coherència interior, i lluitar perquè les minories també puguin viure".

“La relació sexual sempre és conflictiva”

L'escolapi Ramon Maria Nogués, autor del pròleg del llibre, va presentar algunes consideracions des de biologia. “Quan parlem des del punt de vista ètic, espiritual, la gent del ram de la cera -teòlegs, capellans, etc.- tendim a fer teories que després projectem sobre la realitat”. En comptes de fer el camí a la inversa. Va defensar així que “la relació sexual sempre és conflictiva”, de la mateixa manera que “totes les grans relacions humanes són conflictives”.

Per aquesta raó va recomanar parlar de l'homosexualitat sense perdre de vista que “la parella humana heterosexual és el lloc de grans elaboracions i de grans fracassos i conflictes”. Sense anar més lluny, es va referir a la freqüència amb què es produeixen trencaments entre parelles.

També va explicar que “des del punt de vista biològic la parella típica és l'heterosexual”. Si bé “la biologia moderna va analitzar que en moltes espècies es donen parelles minoritàries homosexuals”. I que “el biòleg registra aquesta situació com a minoria normal”.

“No hi ha minories exitoses”

Sobre les raons d'aquesta evidència, Nogués va explicar que “la discussió és viva”. “Els sociòlegs tendeixen a dir que mana la cultura i els biò-

legs, que mana la biologia”. En qualsevol cas, recomana que aquesta situació observada per la biologia moderna “sigui tinguda en compte per totes les disciplines de tipus normatiu, com l'ètica”.

Nogués defensa que “no hi ha cap teoria que expliqui satisfactòriament perquè en el món animal en general hi ha parelles homosexuals”. Del caràcter minoritari d'aquesta realitat, va fer una reflexió més aviat antropològica: “Les minories sempre tenen problemes i el nostre país és un exemple: no hi ha minories exitoses, allò que no és freqüent, crida l'atenció i crea rebuig”.

Per això va dir que el pas de l'acceptació social “no implica que no hi hagi dificultats associades a la vivència de les minories”. Es va referir a l'experiència particular de les parelles homosexuals. I va concloure afirmant que “la qualitat de la sexualitat heterosexual i homosexual sempre s'ha de mesurar per l'amor, no pel tipus de relació que es produeix”.

Vèncer el cercle paternalista

L'autor, Pep Baquer, va recordar la seva participació en la presentació del llibre *Tender un puente* del jesuïta **James Martin**. Un text que, segons Baquer, apuntava les claus per fer possible un diàleg intraeclesial. “S'agafava a tres paraules que surten al catecisme de l'Església catòlica: respecte, compassió i sensibilitat”. Deia, Martin, que aquest diàleg és un pont de doble direcció. Una invitació al diàleg i a la pregària.

Però hi va trobar a faltar “la referència a l'assimetria fàctica que hi ha a banda i banda de la mesa de diàleg: la jerarquia -minoria- i el laïcat -majoria”. En aquell moment Baquer ja havia

escrit *La parella humana*. Al seu llibre proposa les condicions i el contingut del diàleg. Exposava “la tensió teòrica entre Església comunitat i Església jeràrquica” i refresca textos conciliars “que potser tenim oblidats”.

Baquer va demanar explícitament recuperar el tercer capítol de la Constitució *Lumen gentium*. “Hauríem de començar a vèncer aquest cercle paternalista; i això vol dir que hem d'opinar amb tota llibertat i hem de posar tot allò que sabem i que investiguem, al servei de la comunitat”, va defensar.

Baquer també inclou una lectura de textos bàsics de la Doctrina Social de l'Església: “Amb gran sorpresa, quan un llegeix tota l'argumentació bíblica que es fa servir als llibres de moral per dir ‘l'homosexualitat, no.’” El jesuïta considera, textos en mà, “que no es pot provar absolutament res del que es pretén provar amb la doctrina oficial”. I conclou que “no es pot manipular la Bíblia per explicar segons què”.

Mor el monjo de Poblet Alexandre Masoliver, historiador de referència del monaquisme

El monestir de Poblet perd un dels seus grans intel·lectuals. El 18 de juny va morir als 85 anys el pare **Alexandre Masoliver**. Historiador de referència sobre el monaquisme a Europa i a Catalunya, va ser el bibliotecari del monestir de Poblet durant 27 anys i durant més de trenta director d'estudis. La missa i enterrament va tenir lloc el 19 de juny a la basílica del monestir.

Alexandre (Ignasi) Masoliver i Masoliver va néixer l'11 de febrer de 1934 a Seira (Ribagorça d'Osca) on el seu pare exercia de metge. La família es va traslladar a Barcelona, va estudiar al col·legi Alemany, a l'Escola Pia del carrer

Balmes, i finalment el 1956 es va llicenciar en dret civil a la Universitat de Barcelona. Tot i que va començar les pràctiques en un bufet d'advocats, el 1959 va ingressar al Monestir de Poblet. El 1960 va fer el vots solemnes. Ha estat 59 anys monjo de la comunitat cistercenca i, ordenat el 1967, sacerdot durant 52 anys.

La formació al monestir en filosofia i teologia i el doctorat en teologia a l'Ateneu Pontifici de Sant Anselm de Roma, el va portar cap els estudis històrics. La seva tesi doctoral ja se centrava en l'origen de la congregació cistercenca a la Corona d'Aragó. Amb el temps va aprofundir aquesta especialitat i una de les seves obres de

referència és la *Història del Monaquisme Cristià*. Tres magnets volums editats a Publicacions de l'Abadia de Montserrat traduïts també al castellà. Juntament amb el pare **Agustí Altisent** va ser un dels principals investigadors i divulgadors de la història del mateix monestir de Poblet, recollit en diversos llibres i nombrosos articles acadèmics. La producció bibliogràfica s'amplia en diverses obres d'espiritualitat monàstica i bíblia com *Si cerques Déu de veritat...* *Reflexions sobre la vida monàstica*, i també en l'àmbit de l'art.

Va ser president de la Sociedad de Estudios Monásticos, membre de la Societat Catalana d'Història eclesiàstica Moderna i Contemporània i de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. Entre altres reconeixements, el 1988 va rebre la Creu de Sant Jordi. El 1995 també va exercir com a secretari d'actes del Concili Provincial Tarraconense amb acurat servei com tot el que va demostrar durant la seva vida monàstica.

JORDI LLISTERRI

“L’evangeli té un criteri molt clar de veritat”

“Cal revisar els nostres criteris de veritat, i l’evangeli té un criteri molt clar: els pobres com a lloc de trobada de la veritat”. Aquesta és per a **Xavi Casanovas**, director de Cristianisme i Justícia, la conclusió més important de la Jornada de Pensament Fe - Justícia celebrada el cap de setmana del 28 i 29 de juny.

“Segrestar la veritat és exercir violència sobre aquesta”, deia **Jaume Flaquer** en l’obertura de la tercera edició de les jornades. **Joan Garcia del Muro** (Lleida, 1961) va recollir l’encàrrec de desvetllar algunes de les violències que s’apliquen sobre la veritat. Garcia del Muro és professor de filosofia a la Universitat Ramon Llull i autor del llibre *Good Bye, veritat* que li ha valgut nombrosos premis, entre ells el Premi d’Assaig Josep Vallverdú.

El filòsof va defensar que amb la desaparició de la veritat també s’esvaeix la mentida “convertint la veritat en una mercaderia més, quelcom que jo puc comprar segons els interessos individuals”. Aquest fet, sostenia Garcia del Muro, s’afegia al “tribalisme epistemològic”, és a dir, a “assumir la veritat dels ‘meus’ i no plantejar-me la resta”. La tesi del ponent sostenia també que aquest segrest de la veritat va acompanyat d’una exaltació dels sentiments que no es tradueix en una acció racional. Va posar com a exemple les imatges d’immigrants morts al Mediterrani, amb gran capacitat de generar molts sentiments solidaris, però que no han significat una resposta més hospitalària com a societat.

Des del punt de vista dels mitjans de comunicació, el periodista **Suso López** va exposar dues

qüestions que han expulsat la veritat de l'opinió pública. Emprant el refrany de "qui paga, mana", López va assenyalar com la propietat i la publicitat condicionen quins interessos es defensen i quins s'amaguen. "En un entramat empresarial complex, deu famílies són propietàries de la majoria dels mitjans d'aquest país" va denunciar el periodista. L'absència de diversitat és l'altre element sobre el que s'oculta la veritat, en concret "l'excessiva dependència de les fonts oficials" i "l'homogeneïtat de periodistes i discursos acrítics".

La jornada va comptar també amb diversos tallers i taules rodones en què van participar el teòleg i psicòleg **Víctor Hernández**, la teòloga **Montse Escribano**, el polític **Javier Arregui**, la psicòloga **Sandra Racionero-Plaza**, la periodista **Montse Santolino**, el teòleg **Pepe Laguna**, l'economista **Míriam Feu** i l'antropòleg **Jesús Sanz**. La poetessa **Sònia Moll** va oferir un recital poètic a partir de poemes propis i de dones que han aixecat la veu contra la injustícia.

Un centenar llarg de persones van assistir les jornades. Casanovas considera que el Centre

s'ha constituït com un "pol d'atracció de la teologia preocupada per la justícia", ja que a més de persones d'arreu de Catalunya s'hi ha congregat gent provinent de València, Bilbao, Pamplona, Granada, Saragossa o Madrid. Les anteriors edicions, celebrades cada dos anys,

havien tractat sobre les fronteres de la postmodernitat, la qüestió ecosocial, la precarietat i el creixement de la desigualtat, i la incorporació del feminisme al debat social.

VINE AMB L'ESCOLA A PORTAVENTURA WORLD

3 PARCS I 6 HOTELS TEMÀTICS

**ESTADA
ALS HOTELS**

**PREUS REDUÏTS
GRATUITATS**
PER ALS PROFESSORS

TICKET AULA:
ACTIVITATS EDUCATIVES
SENSE COST ADDICIONAL
I MOLT MÉS!

19€

(de 4 a 11 anys)

**ENTRADA
D'UN DIA A
PORTAVENTURA
PARK**

**ENTRADES
PER ALS PARCS**

**TARIFES REDUÏDES
AMB PENSIÓ COMPLETA!**
ACCÉS IL·LIMITAT
A PORTAVENTURA PARK

**1 DIA D'ACCÉS
A FERRARI LAND
I MOLT MÉS!**

A PARTIR DE:

64€

(estudiant/nit)

**RESERVANT
ABANS DEL
31/12/19**

El rector de Flix: “Vam posar a disposició durant l’incendi tot el que teníem”

Cinc dies cremant, més de 6.000 hectàrees afectades, conreu perdut, bestiar mort, i una cinquantena de persones evacuades. Aquest és el balanç de l’incendi de la Ribera d’Ebre que va tenir tot Catalunya amb l’ai al cor a primers de juliol. Ja amb l’incendi controlat vam parlar amb el rector de Flix, Vinebre i Riba-roja per saber com va viure aquells dies i quin paper va tenir l’Església de la zona.

A **Miquel Gasulla** el foc el va agafar fora dels pobles on fa de rector. Hi va arribar el segon dia al migdia quan l’impacte inicial de l’incendi ja no era tan fort però la cosa

encara no estava gens tranquil·la. “Ningú es podia apropar a la zona i els cotxes no podien passar degut al tall de carreteres”. Ens confessa que la gent ho vivia amb molt de neguit. La majoria dels evacuats de les masies de la zona eren de nacionalitat anglesa i va caldre acollir-los a l’escola dels pobles on s’hi van estar durant quatre dies. “La gent els proporcionava menjar i roba, tot el que els feia falta per poder passar els dies acollits”. Va ser un gran gest de solidaritat, reconeix.

En Miquel té la seva rectoria a Flix. I, malgrat l’incendi, va poder continuar celebrant

missa als pobles que tenia previst, com sempre. “Just els pobles on jo havia d’anar a fer celebracions no tenien la carretera tallada i no m’hi van impedir cap dia anar-hi”. Divendres va anar a Riba-Roja, i dissabte tarda a Vinebre. “Hi havia poca gent a les celebracions, però, de fet, com sempre”, reconeix. L’ensurt pel foc ha estat tan gran per a la gent de la zona que Gasulla explica que, fins i tot ara, encara la gent en parla.

Els dies de l’incendi el rector de Flix va anar a parlar amb l’Ajuntament. “Els vaig dir que aquí a la parròquia tenim un saló parroquial molt gran i que el posava a la seva disposició pel que calgués”. Alhora, Càritas parroquial també va ajudar portant menjar. “En aquells moments la solidaritat va ser altíssima”, explica el rector.

Dissabte per la tarda va anar a Vinebre a celebrar missa i va aprofitar per parlar amb

una regidora de l’ajuntament del poble. “Els vaig deixar una suma econòmica perquè poguessin comprar quelcom de necessitat en aquell moment, com aigua, sucros o entrepans”.

Miquel Gasulla explica que, de fet, és un gest habitual i normal, ja que per a ell el paper de l’Església “és posar tot el que tenim a disposició del que calgui”. Reconeix, però, que no són parròquies potents amb gran estructura, sinó parròquies petites i amb mitjans limitats, però que això no pot impedir posar a disposició tot el que tenim i ajudar en allò que poden. “I si només podem animar la gent estant al seu costat, doncs ho fem”.

130 anys després, la Sagrada Família ja té llicència d'obres
Dv, 07/06/2019 | 3/24

Saquegen l'església de Fares a Sant Ferriol i roben una talla del s. XVIII
Dm, 18/06/2019 | Diari de Girona

Gran èxit de públic a l'estrena del documental '425 anys: una història de resistència'
Dv, 21/06/2019 | Nació Digital

Veïns d'Almacelles apadrinen 411 teules per reparar l'església local
Dm, 25/06/2019 | Segre

Crisi de vocacions a Lleida: 7 seminaristes per als 3 bisbats
Dm, 25/06/2019 | La Mañana

La pel·lícula documental 'Maleïda 1882' recrea la gran travessa de Jacint Verdaguer a l'Aneto
Dm, 02/07/2019 | Vilaweb

Cada vegada hi ha més joves estrangers atesos a la parròquia de Santa Anna de Barcelona
Dc, 10/07/2019 | 3/24

Twitter afegeix l'odi contra la religió a la seva llista de contingut prohibit
Dc, 10/07/2019 | La Vanguardia

PES La Mina
@PES_LaMina

A @PES_LaMina tenim moltíssims tresors. Aquest és l'equip de voluntàries del #CentreObert - Compromeses amb tot el que afecta al #barriLaMina i donant-nos suport incondicionalment. Sense elles la nostra feina d'educadores no tindria cap sentit. Les gràcies es queden curtes! ❤️

15:29 · 28 juny 19 · Twitter for iPhone

Montserrat
@moostratinfio

#Homenatge al P. Josep #Massot i Muntaner en el marc dels X anys d' #escoladestiu #literatura #infantil #juvenil #Montserrat, referent de la #Universitatdestiu @uvic_fcontinua @uvic_fcontinua @PubliAMontserrat

ClaretValls
@claretvalls

Festa de comiat a la cuina del col·legi per la jubilació de la Pepita Fontanet i la Conxita Duran. Gràcies per tot durant tants anys de feinal

16:11 · 28 juny 19 · Twitter Web Client

Catalunya Religió
@catreligio

Un honor que el @parlamentcat hagi confiat en un membre del patronat de la Fundació Catalunya Religió per servir la cultura del nostre país. Enhorabona @nuriaiceta 🙌 El Parlament aprova la renovació del CoNCA

El Parlament aprova la renovació del CoNCA | cultura21.cat

21:49 · 10 jul. 19 · Twitter Web Client

Vedruna Puigortà
@VedrunaPuigort

🙏🙏🙏 Ultima etapa dels nostres "peregrins" d'aquest any al Camino de Santiago (Astorga-Ponferrada) Ha estat tot una aventura! 🏃🏃🏃? #intensament #escolaoberta #escolapropera

15:07 · 08 jul. 19 · Twitter for iPhone

Justícia i Pau
@JusticiaIPau

Recordem l'obcecció de consciència i la insubmissió com a experiències de #DesobediènciaCivíl massiva, exitosa i no violenta en les jornades d'@omnium a @ElBormCCM #MilikK

17:56 · 04 jul. 19 · Twitter for Android

Solidaridad San Juan de Dios
@SolidaridadSJD

🙏🙏🙏 Necessitem #voluntariat al Parc Sanitari Sant Joan de Déu! Necessitem voluntaris i voluntàries que acompanyin a l' #estiu a persones amb problemes de #salutmental, #disCapacitat i gent gran. Més informació 📧 bit.ly/2Fgoz7g #VoluntariatSJD

19:45 · 25 juny 19 · Twitter Web Client

Maristes Catalunya
@MaristesCat

Grup de #joves de @MaristesRubi a #Atenes. Col·laborant en centres de #refugiats. Sent conscients de la realitat que viuen aquestes persones que únicament desitgen i demanen una oportunitat de vida. @sosrefugiados #solidaris

16:06 · 05 jul. 19 · Twitter Web Client

MCECC
@esplaisMCECC

Ara mateix estem realitzant la sessió informativa obligatòria dels cursos residencials de #monis i de #dires del mes d'agost! Avui coneixereu totes les indicacions i resoldreu els dubtes per preparar-nos per aquesta experiència formativa! Esteu a punt? #SomMoviment #esplaisMCECC

19:08 · 26 juny 19 · Twitter for Android

La Sagrada Família
@sagradafamilia

Els pinacles coronen les torres de la #SagradaFamilia i formen part del paisatge de Barcelona. Aquests elements ofereixen a la ciutat l'expressió naturalista tan característica de #Gaudi.

5:46 · 26 juny 19 · Twitter Web Client

Obs Blanquerna
@ObsBlanquerna

Al rectorat de la @uramonllull tenim a aquesta icona @Blanquerna @BlanquernaFCRI

17:50 · 27 juny 19 · Twitter for iPhone

Papa Francesc
@Papafrancesc

·@Pontifex: "En aquest sisè aniversari de la meua visita a Lampedusa, penso en els «últims» que cada dia clamen al Senyor demanant ser alliberats dels mals que els afligeixen" m.vatican.va/content/france...

10:39 · 09 jul. 19 · Twitter for iPhone

CATALUNYA RELIGIÓ

Tota l'actualitat a www.catalunyareligio.cat | Edició mensual impresa de distribució gratuïta.

Director: Jordi Llisteri i Boix. **Edició paper:** Laura Mor. **Redacció:** Glòria Barrete, Ignasi Escudero i Laura Mor. **Col·laboradors:** Eloi Aran, Ramon Bassas, David Casals, Lucía Montobbio, Alba Sabaté. **Adreça:** Carrer Nàpols 346, 2n E. 08025 Barcelona. **Telèfon:** 674050748. **Correu-e:** info@catalunyareligio.cat
Publicitat: comunicacio@animaset.cat

Catalunya Religió és una iniciativa de la Fundació Catalunya Religió. **Patronat:** Eduard Ibañez (president), Míriam Díez (vicepresidenta), Carles Armengol, Ignasi Garcia i Clavel, Núria Iceta, Manuel Manonelles, Anna Vilà.

AMB EL PATROCINI DE

ENTITATS COL·LABORADORES

